

Ο ΕΓΓΙΝΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ.

Διήγημα

Εύλιος ἦο ὁ σταυρός του... ὁ σταυρός ὁ δεικνύων πού ἦτο τεθαμμένος ὁ διδάσκαλος.

Αἱ βροχαὶ δύο χαιμώνων εἶχαν σβέσει καὶ τὸ τελευταῖον τοῦ ὀνόματος ἔγνος, τὸ δὲ γόρτον ἤδξανεν ἐκεῖ περίξ... Οὔτε ἐν ἄνθος ἐπὶ τοῦ τάφου ἐκείνου... οὔτε εἰς στέφανος ἐπ' ἐκείνου τοῦ σταυροῦ... οὔτε μία κἂν δέησις ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἐκείνης!

Ὡ, τὸν πτωχὸν Ἀνδρέαν ἀπέθνε! τὸ τεσσαρκαστὸν πέμπτον ἔτος ἀγῶν! Ἡ ἐργασία καὶ ἡ πτωχία πρῶτον ἐπίσπευσαν τὸ γῆρας αὐτοῦ, ἐπειτα τὸν ἐφόρυσαν.

Αὐτὸς ἐδίδαξεν ἀνάγκωσιν εἰς τὸ ἦμισυ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου, αὐτὸς τσαυτάς ἐξηράνισε δεισιδαιμονίας, τόσα καλὰ πράγματα ἐδίδαξε, καὶ ὅμως ὁ σταυρός αὐτοῦ κείται λησμονημένος!

* * *

Ἀνδρέας ὁ διδάσκαλος ἦτο υἱὸς χωρικοῦ τινος ὅστις εἶχεν ὀλίγα στρέμματα γῆς ὑπὸ τὸν ἥλιον.

Ἦτο παιδίον ἀκόμη, καὶ ὁ ἐρημέριος, ὁ συμβολαιογράφος καὶ ὁ διδάσκαλος τῆς κομποπόλεως εἶπον ὅτι ἦτο ἀληθῶς ἀμάρτημα ἂν δὲν ἐξηκολούθει τὰς σπουδὰς του. Πολλὰ ὑπέσχετο ὁ μικρὸς ἐκεῖνος μοσχομάγκας! Μετὰ τρεῖς ἔτη φοιτήσεως ἐν τῷ σχολεῖῳ, ὁ διδάσκαλος δὲν ἤξευρε πλέον τι ἐν τὸν διδάξῃ.

Ὁ ἐρημέριος ἤθελε νὰ τὸν κἀμῃ π α π α, ἀλλ' ὁ συμβολαιογράφος ἔλεγεν ὅτι ὁ Ἀνδρέας θὰ ἐγένετο καλὸς δικηγόρος.

Ὁ Μπαρμπ' - Ἀντώνης, ὁ πατὴρ τοῦ νέου, καὶ ὁ ὀπίστος μὲ τὴν ψυχὴν του τὸν ἠγάπα, ἡ-

γάλλετο ἀκούων ταῦτα, καὶ μίαν ἡμέραν ἀπερῶσας νὰ συμπληρώσῃ τὴν θυσίαν ὑπαθήκευσεν ἕνα τοῦ ἀγρόν καὶ ὁ Ἀνδρέας ἐστάλη εἰς τὸ ἱεροσπουδαστήριον.

— Ἄς περάσῃ τὸ γυμνάσιον καὶ ἐπειτα ἐλπέομεν, ἔλεγεν ὁ καλὸς γέρον.

Ἐκεῖ δὲ ὁ Ἀνδρέας ἐσπούδασε καὶ πράγματι ἐτίμησεν ἐαυτὸν, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ γείνη ἱερεὺς.

Ἡ μήτηρ καὶ ὁ ἐρημέριος ἐδείξαν δυσαρέσκειαν καὶ δὲν ἠθέλον νὰ σπουδάσῃ ἄλλο τι, πλὴν ὁ πατὴρ ὑποστηρίζόμενος ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου, ἐπέμεινε, καὶ ὁ Ἀνδρέας ἐφθασε μέχρι τοῦ δευτέρου ἔτους τοῦ Λυκείου.

Ἀλλὰ τότε ὁ ἐξηκοντούτης ἦδη Μπαρμπ' Ἀντώνης, ἀκριβῶς τότε ἀπέθανε, καὶ ὁ ἡμέτερος σπουδαστῆς ἠνγκυράσθη νὰ παραιτηθῇ τῶν ὀνειρῶν του καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ χωρίον, μὲ κόσμον ἔλκεν σκέψων καὶ πόθων νέων, ἀνευ μέλλοντος, ἀνευ ἐλπίδων.

Δὲν ἤξευρε νὰ μετέλθῃ τὰ τοῦ χωρικοῦ, οὔτε θὰ μετέρχετο ταῦτα... εὐτυχῶς.

Ὁ καλὸς ἐκεῖνος συμβολαιογράφος, ὅστις ἦτο καὶ ἀνάδοχός του, τόσα ἐπράξε καὶ τόσα εἶπεν, ὥστε μετὰ ἐν ἔτος κατώρθεως νὰ διορισθῇ δημοδιδάσκαλος, διότι ὁ ἄλλος, πρὸ τινος ἠκολούθησεν εἰς τὸ κοιμητήριον τὸν Μπαρμπ' - Ἀντώνη.

Καὶ ὁ Ἀνδρέας ἤρχισε διδάσκων μετὰ πάθους εἶχε λάθει μετ' ἐπαίνων τὸ πτυχίον του καὶ ἠλπίζε νὰ τιμηθῇ ἐαυτὸν.

Τὰ προσφιλεῖ ἐκεῖνα παιδιὰ αὐτὸς θὰ τὰ ἐδίδασκε μετὰ πάσης προθυμίας, ὅτι καλόν. Ἄντι τῶν ὀνειρευομένων θριάμβων τοῦ Δικαστήριου, θὰ κατήγαγε τοὺς τοῦ σχολείου, τοὺς μετριωτέρους... ἐπειτα μακρὸν μακρὰν τῷ ὑπεμεϊδία μίᾳ ἐλπίς... Ἐργαζόμενος, πολλὸ ἐργαζόμενος, τίς οἶδε μὴ ἡμέραν τινὰ ἤθελε καταστῆ κατὶ περισσώτερον ἀγροτικῷ διδασκαλῷ... καὶ ἐβλεπεν ὀνειρα ὠραία, ἐπλαττε τόσα λαμπρὰ διὰ τὸ μέλλον σχέδια.

Μίαν ημέραν ένόησεν ότι ή Μαρία, ή θυγάτηρ του προκατόχου του, ήρωϊκά όσάκει τον έδλεπε... και ή Μαρία ήτο όρατα... άληθώς όραία: είχε δύο μάους όραίους όφθαλμούς, ξανθην ώς τον άγών χρυσόν την κόμην, δέν ένεδύτο ως χωρική και ό πατήρ αυτής την είχε διδάξει όπωσούν ανάγνωσιν και γραφήν.

Κατά την λειτουργίαν τής Κυριακής, αύτη έκράτει εις χείρα τού προσευχητάριου του πατρός τής, άλλα δέν άνεγίνωσκεν.

Ο Άνδρέας ήτο έπώνω, πλησίον του όργάνου και έκρουεν αυτό τόσφ καλά, ώστε ή Μαρία δέν ένθυμείτο πλέον να στέψη τά φύλλα, και έκ διαλειμμάτων τον θεώρει με όφθαλμούς οΐτινες τόσφ έλεγον πράγματα... άλλα κ' εκείνος έφάνετο ότι επίτηδες εξέπειπε των χονδρών εκείνων σωλήνων ήχους τινάς εύθι εισδούοντας εις την καρδίαν.

Μίαν ημέραν ή μήτηρ τής Μαρίας παρεκάλεσε τον διδάσκαλον ίνα έλθη και ταξινομήση τά βιβλία του πτωχού τής συζύγου, διότι τή εξήτησεν να τ' άγοράσωσι.

Ο Άνδρέας ύπήγεν εις την οικίαν των γυναικών και ήρχισε να έκλέγη τά προς πώλησιν...

Η Μαρία τον έβουησε... αύτη έλάμβανεν άπό των έμμετρών τους τόμους, έτίνασεν άπ' αυτών την κόμην και τους ένεχείριζε προς τον Άνδρέαν.—'Εν τή διαθεσίμω δέ των βιβλίων εκείνων οι δάκτυλοι των συχνάκις προσήγγισαν άλλήλους.

Η Μαρία ήρωϊκή, ό Άνδρέας ήρωϊκή και αύτός, και έν τή έπαρτή των δροσερών και ροδοχρόων εκείνων μικρών δακτύλων, ήσανένο τον καρδίαν του ισχυρότερον παλλομένην... Η μήτηρ εξήλθε, διότι δέν άντεγχεν ή καρδιά τής να βλέπη άπαγόμμενα τά προσφιλή εκείνα άντικείμενα, τ' άνκαμυνίσκοντα εις αύτήν τον Ίωάννην τής, οι δέ νέοι ήσαν μόνον... 'Υπήρξε στιγμή καθ' ήν αύτη έμεινε με τό βιβλίον άνά χείρας, χωρίς να κινηθή ό Άνδρέας και τό λάβη. Ούτος την έβιόρει... και ή Μαρία κατ' εκείνην την στιγμήν ήτο άληθώς όραία, όραία ώς ή ακτίς του ήλιού ήτις εισερχομένη δια τού όλανόικτου παραθύρου, έφώτιζε την ξανθην τής κόμην... και προσείδον άλλήλους... και χωρίς να όμιλήσωσιν έσφιγγάν τας χείρας των, άλλ' οι όρθάκμοι των πλέον των λέξουν είπον.

Κατά την πανήγυριν του ***, ό διδάσκαλος ύπήγε να κρούση τό όργανον, ή δέ Μαρία και ή μήτηρ αύτής, έχουσαι έκεί συγγενείς, ύπήγον και αύται.

Τό έσπέρας, μετά τά πυροτεχνήματα, ό Άνδρέας και ή Μαρία, με άλλους των του χωρίου, εύρέθησαν μαζή επί τής όδοϋ τής άγούσης ειαξδε—έπλησιασαν άλλήλους, είπον τό σύνθηρ, κ α λ η σ π έ ρ α, όμιλήσαν περι του ώριού καιρού, περι τής πανηγύρεω; και έπειτα ένωπίησαν...

Η μήτηρ μετά των άλλων ήτο όπίσω, μόνον ή Μαργαρίτα και ή Θηρεσία ήσαν έμπρός μετά των μελλονόμενων των... και προσέβινον σφιγγόμεναι

επί του θραχίνου αυτών.—Και ό Άνδρέας χωρίς να όμιλήση είχε προσφέρει τον ιδιόν του προς την Μαρίαν... 'Ητο ή πρώτη φορά καθ' ήν νεανις έστρώζετο επί αυτου.

Την ήμέραν εκείνην, παρ' τή έφημερίφ ένενώθησαν παλαιά τινες ριζαί, οι δέ λογισμοί του Άνδρέα ήσαν ροδοχρόοι, ως αι παρειά τής Μαρίας... ήσανένο ταραχύν τινα έν τή αίματι αυτου, όποιαν ούδέποτε ύπέστη... Τή έφάνετο ότι ήτο τόσφ εύτυχής!...

'Ητο λαμπρά τις έσπέρα... πλήρης πανσέληνου του μηνός Αυγούστου, επί δέ του δρομίσκου του παρατινομένου παρ' τό Πίκονον, δια των κλάδων των ύψηλών δένδρων, ή σαλήνη δρχήματα άργυροχρόων ακτίων εκούρπιζε.

Οι προηγούμενοι νέοι ήδον περιπαθείς τι ζήμα τό όποιον ό μελλόνυμφο; τής Μαργαρίτας έμαθεν έκεί κάτω εις Καμπομαύσσο... Οι γέροντες ήκαλούθουν σιγά σιγά άνκαμασώντες προσευχάς:...

'Ιδές τί ώρατο φεγγάρι,
Τί ώμοσφη νυχτιά,
Τί σιγαλή μαζήλη,
Τί άστρα λαμπρή!

Και οι ήχοι των νεαρών εκείνων φωνών, και αι λέξεις του ζήματος εκείνου πλήρους περιπαθείας πιστήν εύρον ήχών έν τή καρδία τής Μαρίας και του Άνδρέα... Αυτός έλαβε την χείρα τής, ήν αύτη τή άφίκεν... 'Αποδοθείσα τις θλιψίς τής χαιρός ύπήρξεν ως σπινθήρ—άνεπτύχθη ή πυρκαϊά!

—Μαρία, έψιθύρισεν ό Άνδρέας, συγχινηθείς μέχρι δακρύων...

Μόνον τ' άηδονάκι
Χιμοπετάει, πηδξ
'Από μερτιά εις κλαδάκι
Και γλυκοτραγουδξ.

—Μαρία! επανέλαθεν ό Άνδρέας θλιβών την ώς δορκάδος λεπτήν όσρυν τής κόρης, σε αγαπώ τόσον! και έπλησίασεν αύτην περιβέπων μετ' άνησυχίας.

Ο μορμυρισμός των γερόντων ήκούετο εις άπόστασιν τινα—αι φωνάι των άδόντων ήσαν μακράν.

Η Μαρία, θλίπουσα αυτών με τους μεγάλους και νυήμονας εκείνους όφθαλμούς τής, έστέναζεν.

'Ακουσίως αυτών έστησαν—και δειλόν πλήν πυριφλεγές φίλημα ήκούσθη κροτούν επί των χειλέων τής Μαρίας... Αυτή άπεκρίθη μ' έν άλλο φίλημα...

* * *

'Εγινε πλέον.—Μετά δύο μηνάς ό γέρον έφημέριος, όστις ήθελεν ίερέα τον Άνδρέαν, νύλλόγησε τους δύο εκείνους νέους πλήρεις ζωής και έλ-

πιδων, προφέρων τας μυσταγωγικάς λέξεις: α υ ξ α ν ε σ θ ε και ι π λ η θ υ ν ε σ θ ε.—'Η δ' εύχή εκαιοπορήσε.—Μετά δέκα μηνάς ή Μαρία έγένετο μήτηρ.

Τό έσπέρας, ό Άνδρέας, ένφ αύτη έγαλούχει τον μικρόν Κάρολον, έπαιζεν επί παλαιού τινος κυμβάλου δια ζήματα ισχυρού; παλμούς ήγειρον έν τή καρδία τής Μαρίας του, ότε άκούη ήτο κόρη... Αυτή δέ έν συγκινήσει προσέβλεπεν αυτόν και ήσανένο έαυτήν ευδαίμονα έν τή μικρή τής εκείνω δωματίφ, πλησίον του Άνδρέα τής, άρσού δέ τό θέρπος άπεκοιμάτο, έπλησίαζε σιγά σιγά εις τήν έδραν του συζύγου, περιέβαλλεν αυτόν δια των μέχρις άγκώνος γυμνάων θραχίνων τής, άνίστρειρε την κεφαλήν του, και τον έφίλει εις τό μέτωπον θερμά, θερμά... εκείνος δέ, παραιτηθείς όλων του τών όνειρων, όλων των έπιπίδων του, ύπό την τρικυμίαν εκείνην φιλημάτων ήσανένο έαυτόν εύτυχή.

* * *

'Αλλά παρήλθον τά έτη, και μετά τον Κάρολον ήλθον ή Λουίζα, ό Άππίλιος, ό Άντώνιος, έπειτα ή Βιργινία και τά πεντακόσια πράγκα δέν ήρκεσαν πλέον.

Η Μαρία δέν ήναίκα να έργάζηται έξω τής οικίας, ό μισθός του όργανοπαίκτου κατηργήθη ύπό του Νομάρχου ή δυστυχής μήτηρ του Άνδρέα άπέθανεν, αι αδελφάι, υπανδρευθείσαι έκείωσαν την οικίαν, ή δέ ύπ' αυτου συναρθείσα όρειλη, δια των τόκων διπλασιασθείσα, άπερορήσε τον μικρόν άγρόν. Έκ τής πατρικής περιουσίας έπομένει, ούδέν τφ άπέμεινε.

Ο Κάρολος είχε όπωσούν μεγαλώσει έφερε τά ύπό του πατρός άποβαλλόμενα φορέματα, άλλ' ήσαν ήδη τόσον τετριμμένα, ώστε ύσον και έν προσεπάθει ή Μαρία να τά επιδιορθώση, διεφάνοντο του δυστυχούς σχεδόν πάντοτε αι άγκώνες και τά γόνατα.

Η Λουίζα, ή πρώτη, έφερε φορεματάκι τό έπίον έφάνετο ως Ιστός άράχνης, ένφ τά κοράσια, δεκατέσπρας αριθμούντα άνοιξίς, άρχίζουσι να πωθώσι την μέταξαν και τά τρίχαπτα, άλλ' έκείνητα εξ άπλου νέου ύράματος, ως την είχαν αι σύντροφοί τής.

Η Βιργινία έπειτα, τό μικρότερον των κορασιών, ήλθεν εις τον κόσμον άληθώς εις καλήν στιγμήν. Έρθήσαντα τά παλαιά φορέματα δια τά άλλα τέχνα, και μόνον οράνη έμειναν ίνα τυλίξωσι τον μικρόν εκείνον ξανθόν άγγελον.

Η Μαρία έπολλαπλασιάζετο όπως εξαρκέση εις πάντα έπλυνεν, έραπτε τά φορεματάκια των τέκνων τής και τά υποκάμια του Άνδρέα τής ήταν μαρτυρες τής πολλής ύπομονής αυτής.

Και ό Άνδρέας; Δυστυχής Άνδρέας!... έβλεπε τά πάντα και έπασχεν, έπασχεν πολύ.—Και

δέν ύπήρχε μέσον θελατίωσης, ύπήρχε μάλιστα φίλος χειροτερεύσεως, έπειδή παρ' τή δημοτικώ συμβουλίφ είχε τους έχθρούς του άδυστυχής; και έχθρούς οΐτινες τφ πασιώνον πράγματα.

Τον ύπέβλεπον διότι δέν έμεθύσκετο ως αύτοί, διότι άν και πτωχός ήτο ειλικρινής ήτο έλευθερότατος και έλεγεν ό,τι ήσανένο, έν ένι λόγφ διότι ήξουρε πλέον όλων εκείνων, και έδράττοντο πάσης ευκαιρίας όπως τον κάμωσι να αισθανθή ότι ήτο πτωχός, και έχαιρον όταν ήδύναντο να τφ άποδειξωσιν ότι αυτοί διετάττον...

Ότε ένεκα παραπόνου μητρός τινος, λίαν ύπεβολικού, έλάμβανεν άσπληραν επίπληξιν άπό τον άλαντοπώλην, όστις ήτο και έπόπτης των σχολείων, τότε επί όκτώ ή και δέκα ημέρας τφ έβραδυνον την εξαργύρωσιν του έντάκματος, μίαν φοράν μάλιστα τον έτιμώρησαν δια τής στερήσεως ενός μηνός μισθού... κατηγορείτο ότι έδειρε τίποτε όλιγώτερον ή τον υιόν ενός δημοτικού κλητήρος, όστις ήτο τό δεξί χέρι του δημάρχου. Είμαι άληθής, τφ έδωκεν έν ράπισμα, άλλ' ό μάγκας εκείνος άπόλωσε πάντα προς αυτόν σεβασμόν, τον άπεκάλεσε κλέπτην, διότι τφ κατέσχε έν κονδυλομάχιον—και ό πτωχός άνθρωπος δέν ήδυνήθη να κρατηθή πλέον.

Εξήτησε να εύρη θεσιν καλητέραν ή τό μέσον να κερδίξη κατι περισσύτερον, άλλα τρώντι δέν είχε τύχην.

* * *

'Ητο ψυχρός χειμών, και ό Άνδρέας ήρχισε να αισθάνηται άνεξήγητον άδιαθεσίαν... έκρούωνε πολύ, πάρα πολύ.

Ότε την πρωίαν έπορεύετο εις τό σχολειον, και τό έσπέρας ότε επανήρχετο, οι όδόντες αυτου συνεκρούοντο ύπό του ρίγους ώστε προυκάλει τον οικτον—και μάτην προσεπάθει να καλύψη τό πρόσωπόν του με τό σιάλιον τής Μαρίας του, δια του όποιου αυτή ή ίδια περιέβαλλε τον λαϊμόν του μεθ' ενός φίληματος; ό παγερός άνεμος πανταχούθεν εισήρχετο και τφ άποείσα δάκρυα πηγνύμενα επί του προσώπου του.

Την νύκτα ή μικρά Βιργινία σχεδόν πάντοτε όλόλυζε... έπεινα ή πτωχή, ή δέ Μαρία ήτις όλίγην έλάμβανεν τροφήν, δέν είχαν άρκετόν να την θρέψη γάλα.

Κάποτε ό Άνδρέας παρεπονέθη κατ' τής τύχης του, είπεν ότι εκείνη ή ζωή δέν έπρεπε να διαρκέση πλέον... ή Μαρία κούνηθη επί τής κλίνης, προσεπάθει να προύνη την μικρόν και σιγγηλώς έκλαιε... Καίτοι καταβεβλημένη, ή Μαρία ήτο άκούη όραία, είχε έκείνους τους δύο μεγάλους όφθαλμούς τής; ως έκείνους τής Άειπαρθένου, ό δέ Άνδρέας προσβλέπων αυτήν άνελογίζετο όλκας τας θυσίας εις άς άνευ παραπόνου ύπέκυπτε, μετεμλειτο, εξήτησε συγχινημένη... και έν φίλημα δούθεν και ληφθεν μεταξύ των δακρύων, έσφραγίξε την ειρήνην.

Ἄλλὰ μίαν ἡμέραν ὁ πωχὸς διδάσκαλος δὲν ἤδυνήθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σχολεῖον. . . εἶχε πυρετόν. . . καὶ μακρὸν ὑπῆρξε μαρτύριον ἡ ἀσθένειά του. Ὁ ἰατρός ἔλεγεν ὅτι ἂν ὁ Ἀνδρέας ἠδύνατο ν' ἀλλάξῃ ἀέρα, καὶ κρεῖσσουσιν ὡς ἀπολαύῃ τροφῆς, ἀναπαυόμενος ἐπὶ ἐν ἑτος ἀπὸ τούτων κύριου τοῦ σχολεῖου, θὰ ἐσώζετο τοῦ κινδύνου. Ἄλλ' ἔκεινος, ἐναντίον τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ ἰατροῦ, ἐνίστε μετὰ πολλοῦ κόπου ἐσύρτε μέχρι τοῦ σχολεῖου, ἐκεῖνοι δὲ οἱ μάγκακι οἱ μαθηταὶ του βλέποντες αὐτὸν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἐφαίνετο ὅτι ἐπιτίθησε ἡτάκτου ἴνα τὸν παροργίσωσι.

Ἡ Μαρία ἀπετάθη εἰς πολλούς τῶν ἐν τῷ χωρίῳ πλουσίων ὅπως ἐπιτύχῃ τὰ πρὸς σωτηρίαν τοῦ συζύγου ἐξαρκούντα μέσα.

Ἐπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ὅπως ὁμιλήσῃ μετὰ τοῦ κυρίου τῆς πλοσίας ἐπαύλειω.— Πάντες ἐγένων μετὰ τὸν πόνον τῆς.— Καὶ ὅμως, στεναζούσα ἔλεγε, τόσους κύριους χωρὶς νὰ σκέπτονται, μετὰ ἐξοδῶσιν ποσὰ διὰ μίαν τὴν ἰδιοτροπίαν, διὰ ν' ἀγοράσωσιν ἐν ἐπιπλόν τὸ ὅποιον μετ' ὀλίγα ἔτη ῥίπτουσιν εἰς τὸ ὑπερφόν, καὶ ἀνοῦνται διακίσει φράγκα διὰ τῶν ὅποιον θὰ ἐσώζων ἓνα σύζυγον, ἓνα πατέρα, μίαν οἰκογένειαν ἀπὸ τῆς ἀπειπισίας. . . Ἐντροπή! . . . Καὶ ὁ Ἀνδρέας ἀπέθνησκεν, ἀπέθνησκε θραδῆς.— ἔβλεπε τὴν ἑνδειαν τῆς οἰκογενείας του, τὰς στενώσεις τῆς Μαρίας του, τὰ δάκρυα τῶν τέκνων του—καὶ οὐδὲν ὑπὲρ αὐτῶν ἠδύνατο! . . .

Τῷ ἔσπετι τις ὀλίγα ζύα, ὀλίγον ἀλευρον, ἀλλ' ἐχρειάζοντο ἄλλα.

Καὶ ὁ ἐφημέριος ἔακεν ὅ,τι ἠδυνήθη ὅπως τῷ καταστάσει ὀλιγώτερον ἀνιαρὰν τὴν θέσιν του, ἀλλ' ἠτο πτωχὸς καὶ αὐτός, καὶ τώρα μάλιστα τόσῳ ἥτερον ὅσπε μετὰ κόπου ἐξήρατο τῆς οἰκίας.

Τὰ ἱατρικὰ ἀπερρόφων σχεδὸν ἐλόκληρον τὸ μνηστῆρον, ὁ δὲ εἰσπράκτωρ δὲν ἐνούει νὰ κάμῃ πληρωμὴν τινα. . . οἱ ἐν τῷ συμβουλίῳ ὕψουν τοὺς ὤμους ἢ τὸ πολλὸ ἠρκεῖντο δεικνύοντες ἄγονον αἰσθημα συμπαθείας.

* * *

Ἦτο ἡ 21 Μαρτίου, ἡ πρώτη τοῦ ἔαρος ἡμέρα, ἀλλὰ ψυχρὸς ἔπνεεν ἄνεμος καὶ φαιὸς ἦτο ὁ οὐρανός.

Ὁ Κάρλος, ὁ πρωτότοκος τοῦ διδασκάλου, ἐτέθη εἰς τὴν πόλιν παρὰ τινι ἐβουουργῷ παρ' ᾧ ὑπηρετῶν ἐκέρδιζε τὸν ἄρτον του.

Ὁ Ἀττίλιος καὶ ὁ Ἀντώνιος εἶχον χεῖματλα καὶ ἔκλαιον, οἱ δυστυχεῖς, παρὰ τὸν κλίνην τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ σιγῶν, διότι ἄλλως ἡ μήτηρ θὰ τοὺς ἐστελλεν ἔξω, εἰς τὸ ἄλλο δωμάτιον. Ἡ Λουίζα τοὺς ἐβόωπεν ὅπως τοὺς καθουσίγησῃ, ἡ δὲ Μαρία, μετὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐκύτταξε τὸν πτωχὸν Ἀνδρέαν τῆς ὅσπε ἐφαίνετο κοιμώμενος. . .

Ἦτο ἡ τετάρτη μ. μ. καὶ ὅμως οὕτε ἡ μήτηρ,

οὕτε ἡ θυγάτηρ εἶχον φάγει ἀπὸ τῆς προτεραιάς, ἢν ἀφήκωσι τὸν ἄρτον διὰ τὴ μικρά. . .

Ὁ Ἀνδρέας ἔπασχε πολλὸ, ἦτο κακὰ καὶ ὁ ἰατρός, ἐξερχόμενος τοῦ δωματίου τοῦ ἀσθενοῦς, ἔσειε τὴν κεφαλὴν, καὶ εἰς κάποιον μάλιστα εἶπεν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἐλπίς διὰ τὸν πτωχὸν διδάσκαλον.

Ἦνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, ἦσαν πλήρεις δακρύων.— Προσεπάθησε νὰ ὁμιλήσῃ λυγμῶς τῷ ἀφῆρεσε τὸν λόγον.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν ὁ ἐφημέριος.— Ἐσῶρθη ἔως ἐκεῖ ὅπως εἰσακούσῃ μίαν παρακλήσιν τοῦ Ἀνδρέα. Οὕτως τὸν εἶδε, καὶ τῷ ἔβαινε τὴν λιπόσαρκον αὐτοῦ χεῖρα.

Ὁ ἱερεὺς ἔστρεψε περὶ ἑαυτὸν τὸ βλέμμα, παρητήρησε τὴν Μαρίαν, τὰ βρέφῃ, αὐτὸν καὶ ἐσκέφθη. « Ἄ! ἂν ἦτικε τὰς συμβουλάς μου δὲν θὰ εὐρίσκατο οὕτω, » ἀλλὰ δὲν τὸ εἶπεν ὁ καλὸς ἀνθρώπος, καὶ ἐν συγκινήσει ἐψιθύρισε: « θάρρος, τέκνα μου. Ὁ Θεὸς σὲ θέτει εἰς δοκιμασίαν ». Ὁ Ἀνδρέας ἐθεώρησε τὴν σύζυγον—αὐτὴ ἐνούσεν ὅτι ἤθελε νὰ μείνῃ μόνος μετὰ τοῦ ἱερέως—ἀπὸ τινος εἶχε συναίθεσι ν' ἀναγνώσκῃ τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἐβῆλε παραλαβούσα μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὰ τέκνα.— Ἐπανῆλθε μετὰ μίαν ὥραν.— Τὶ εἶπον οἱ δύο ἐκεῖνοι ἄνθρωποι; Ἄγνωσθ—ἀλλ' ὁ ἱερεὺς ἔκλαιεν ὡς παιδίον.

—Μαρία (καὶ ὁ Ἀνδρέας τῷ ἔνευε διὰ τῆς κεφαλῆς νὰ πλησιάσῃ) αἰσθάνομαι ὅτι μέχρι τῆς ἑσπέρας δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον, ἐκλείπει.

Ἡ Μαρία γοερῶς ἔλυσε.

— Συγχώρησόν με, πτωχὴ μου ἀγγελε, σὲ κατέστρεχε δυστυχῆ ἐνόσας τὴν τύχην σου μετὰ τῆς ἐμῆς. . . ὑπέφερα πολλὴ καὶ ἀποθνήσκω εὐχαρίστως. . . δὲν θ' ἀντεῖγον εἰς τὸν σπαργμὸν τοῦ νὰ βλέπω σὲ καὶ τὰ πτωχὰ ταῦτα πλάσματλα νὰ υποφέρητε τῶσας στερήσεις.— Κάρλοε, παιδί μου! . . . Ἄ! ναι, δὲν εἶναι ἐδῶ, θ' ἀποθάνω χωρὶς νὰ τὸν ἴδω—καὶ ἐστῆναζε. Σὲ ἀφίνω μόνην, Μαρία μου, μόνην χωρὶς κανένα φίλον, χωρὶς κανένα προσώπην!— Ὁ ἱερεὺς τῷ ἔδεικνε τὸν οὐρανόν.

—Μαρία μου!—καὶ τὴν ἐνηγκαλίσθη σφιγκτὰ σφιγκτὰ (ὡς ἐνηγκαλίσθη αὐτὴν ὑπὸ τὰ δένδρα τοῦ δρομιακοῦ ἐκείνου τὴν ἑσπέραν τῆς πανηγύρεως), καὶ διὰ τῆς ἐτέρας χεῖρὸς ἐκράτει τὰς κεφαλὰς τῶν μικρῶν του τέκνων.

—Λουίζα μου!

—Πατέρα!

—Παιδιά μου. . .—καὶ οἱ σκελετωδεῖς δάκτυλοι αὐτοῦ μετὰ νευρικῆς κινήσεως διήρχοντο ἐπὶ πνευλιημένως ἐντὸς τῶν ξανθῶν θουστῶρων τοῦ Ἀττίλιου τοῦ ὅστις τὸν ἐθεώρει. . . Ἦθελε νὰ ὁμιλήσῃ ἄκομην, καὶ ἐκίνη τὴν κεφαλὴν ὡσεὶ θέλων ν' ἀπαλλαγῇ βάρους ἀγχονίος αὐτόν. . . ἐπλησίασε τὸ στόμα εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Μαρίας, τὸν ὧν ἴνα τὴν φίλῃ, τὴν ἐκύτταξεν ἀκόμην, μακρὸν ἔστρεψε βλέμμα ἐπὶ τῶν τέκνων του, ὕψωσεν ἔπειτα τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου

καὶ τοὺς ἐκράτησεν ἐπ' αὐτοῦ ἀτενεῖς, ἀκινήτους. . .

Ἡ Μαρία περιέμενεν ἐπὶ πολλὸ. . . ἔπειτα ἔθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας του, καὶ σπαρκατικὴν ἔρρηξε κραυγὴν. . .

* * *

Μετὰ ἓνα μῆνα ἡ οἰκία τοῦ διδασκάλου ἦτο κλεισμένη.— Ἡ Μαρία ἐφαίνετο παραφρονήσασα ὑπὸ τῆς λύπης. . .

Ἡ μικρὰ τῆς Βεργινίᾳ, τὸ τελευταῖόν τῆς τέκνον, ἀπέθανε δύο ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀνδρέα. Αὐτὴ ἠναγκάσθη νὰ ὑπηρετῇ παρὰ τινι οἰκογενεῖα, ἐπίσης, δὲ καὶ ἡ Λουίζα τῆς. . . τοὺς δύο μικροὺς τῆς ξανθοῦ ἀγγέλου; ἔθηκεν εἰς τὸ ὄρφανοτροφεῖον. . . Πτωχὴ Μαρία! ἐφαίνετο ὅτι τῆ ἀπέσπων τὴν καρδίαν καθ' ἣν ἡμέραν τῆ ἀφῆρεσαν τὰ τέκνα.— Οὐδὲν αὐτῶν προσφιλῶν τῆς εἶχε πλησίον αὐτῆς! . . . Τώρα δὲ ὅταν δυνήθῃ νὰ κλεισθῇ ἐν τῷ δωματίῳ τῆς κλαίει, κλαίει πολλὴ καὶ παρακαλεῖ τὸν Θεὸν ἴνα γρηγόρα φθάσῃ τὸν Ἀνδρέαν τῆς.

Πτωχὴ Ἀνδρέα! . . . Εἶναι ἡ ἐσθρὴ τῶν νεκρῶν, ἀλλ' οὐδὲν ἄθος ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ τάφου του, οὐδεὶς στέρναος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ του, οὐδεὶς ὑπὲρ αὐτοῦ δέεται ἐκεῖ κάτω εἰς τὸ κοιμητήριον τῆς κατωπόλεως! . . . Ἀχάριστο! . . . ὦ! ἔστε δικαιοὶ καλύπτετε δι' ἀνθῶν καὶ στεφάνων τὰ μνημεῖα τῶν ἀνδρείων, τιμᾶτε τοὺς ὑπερηράτους τύμβους τῶν μεγαλοφῶν, ἀλλὰ χύσατε ἐν δάκρυ, δότῃ χαριετισμὸν εἰς τὸν ξύλινον σταυρὸν τοῦ πτωχοῦ διδασκάλου.

(ἐκ τοῦ Ἱταλικοῦ)

Γ. Κ. ΣΦΗΚΑΣ.

ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΣΟΛΩΜΟΝ

καὶ

Ο ΦΙΛΕΛΛΗΝ ΚΑΝΙΝΗΣ.

[Συνέχεια ὄρα προηγ. φυλλ.]

Ζ'.

Ἡ ῥωματικὴ ποίησις, διεχάραξε νέον δρόμον καὶ ἔφερε κάπως καλύτερους καρπούς. Ὁ Καισαρώτης μεταφραζὼν τὰ ὀσιακὰ ἔπη, ἐθαυμάσθη καὶ ἐνέπνευσε διὰ τῆς κλιίστης μεταφράσεως του τοὺς κλασσικοὺς καὶ αὐτοὺς ἐκείνους, ὅτινες ἐφαίνοντο ἐχθροὶ παντὸς νεωτερισμοῦ. Τότε μετὰ οὐχὶ ὀλίγου θαυμασμοῦ βλέπει τις τὸν ἀρχαῖκόν Πινδαρόντην, ἀπαντῶντα εἰς τοὺς Τύφους

τοῦ ἡμετέρου Φωσκόλου νὰ ἐπιπλήξῃ αὐτὸν διὰ τὴν κατάρχησιν τοῦ ἐλληνικοῦ μύθου, καὶ τὸν Μόντην νὰ ποιῆσῃ τὸν Μα ν φ ρ έ δ η ν ἄμα δὲ καὶ μετὸ Ὄσαίνο ἀναμνήσεις νὰ σολίσῃ τὸν Bardo della Selva Nera. Τότε εἶχον δημουργήσῃ νέαν σχολὴν, σχολὴν ἔχουσαν τοῦλάχιστον ἓνα σκοπὸν, καθότι ὁ Λαυβερίτης, ὁ Παραδείσης, ὁ Βιόνδης, ὁ Πινδαρόντης καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ἐγραφον ποιήσεις, αἰτινες, δὲν ἠδύναντο νὰ ζήσωσιν, ἐπειδὴ ἦσαν προτότα οὐχὶ ἀντάξια τοῦ ἰδανικοῦ τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ἡ ἐν λόγῳ τῶν ποιητῶν σχολὴ, ἦτο ἐφημέριος, καίτοι χάριν οὐχὶ τοχούσαν εἶχε. Ἦτο ἐφημέριος καθότι δὲν ὑπέσχετο οὐδὲν γενναῖον, δὲν ἐνέπνευε αἰσθημάτων ὑψηλὰ, δὲν ὕψονεν τὸν ἀναγνώστην εἰς ἰδανικὸν ὠφέλιμον. Ἡ ποίησις αὐτῆ ἔστρεψε μάλλον. Ἰπῆρες καὶ ἑτέρα σχολὴ ποιήσεως, ἔχουσα—μετὰ τινος μεταρρυθμίσεως ὅμως—ὕπογραμμὸν τὸν Μεταστάσιον, τὸν Φρουγῶννην, τὸν Τίστην, τὸν Κιαβρέαν, τὸν Φιλεκάγιαν ἢ τὸν Μαρῖνην καὶ τὸν Μιτζῶννην. Τοιαύτη ποίησις δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ ὅλων τῶν Ἱταλῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ἐλευθεραὶ ἰδέαι ἦσαν τότε τὸ ἰδανικὸν πολλῶν, ὡς ἐβλέπομεν καὶ αὐτὸν τὸν Ἀλφιέρην, ἀριστοκράτην, νὰ ἦνε φιλελεύθερος, νὰ ὕψῃ τὴν φωνὴν ἐναντίον τῶν εὐπατριδῶν καὶ τῶν τυράννων διὰ τοῦ κλασσικισμοῦ. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ ἀρχὰς τοῦ παρόντος τοιαύτη ἦτο ἡ ποίησις ἐν Ἱταλίᾳ.

Ἡ κριτικὴ τότε ἤρξατο νὰ φανῇ φιλόανθρωπος διὰ τῶν μάλλον φιλοπατριδῶν πολιτῶν, δηλαδὴ ἀνεξάρτητος, σκοπούσα τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ λαοῦ. Τοιαύτῃ ἦτο λοιπὸν κατὰ τὸ μάλλον ἡ ἦτρον, ἡ Ἱταλία κατὰ τὰς ἡμέρας, καθ' ἃς διέμενον ὁ Σολωμός. Πόλεμοι, ἐπαναστάσεις, μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ εἰς τὴν γραμματολογίαν.

H'.

Ὁ αὐτοσυγχεδιστῆς ποιητῆς Ῥεγάλδης ἐξιστορεῖ, ὅτι ὁ Μόντης συγγάνεις συνωμίλει μετὰ τοῦ νέου Σολωμοῦ, περὶ τῶν εἰκόνων καὶ περὶ τῶν διαφόρων αὐτῶν συνδιασμών. Ὁ Ζακύνθιος ἠρώτα τὸν Ἱταλὸν περὶ τῶν πρώτων πηγῶν ὅπθεν αἱ εἰκόνες ἀναβρύουσι καὶ τίνι τρόπῳ νομίμως συνδιαζόνται ὑπὸ διαφόρους μορφαί, ἐπειδὴ, ὡς εἴπομεν, ἐκτός τῆς φαντασίας καὶ τῆς καλαισθησίας, θαυμασία ἦτο εἰς αὐτόν καὶ ἡ κρίσις, ἣτις δὲν ἀφῆκεν αὐτόν πολλὴ νὰ ὑπερβάιῃ τὰς ὁρμὰς τῆς αἰσθανομένης καρδίας καὶ τὰς πτήσεις τοῦ θερμοῦ νοῦς. Ἰδὼν ὁ Μόντης εἰς τὸν ἑρουνῶν τὰ ἐνδότερα τῆς τέχνης μυστήρια, μεγάλως παραξύνετο

Ἐκδοθέντος τοῦ περισπούδαστου πονήματος τοῦ Περικαζῆ— Degli scrittori del trecento e de' suoi imitatori, ὁ Μόντης εἶχεν αὐτὸ ἂν χεῖρα καὶ δείξας τῷ Σολωμῷ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ δαντείου στίχου

Mi ripingeva là, dove il sol tace,
 ἦν ἕκαμεν ὁ Περτικάρης, πλήρης θαυμασμοῦ, ἠρώ-
 τησεν αὐτὸν τί περὶ τοῦ φιλολόγου τούτου ἔφρονει.
 Ὁ Περτικάρης, ἐρμηνεύων τὸν ἐν λόγῳ στίχον,
 λέγει ὅτι ὁ Δάντης, ἡ μάλλον ὁ ἀναγνώστης, εἰς
 τὸν στίχον ἐκείνον φρίττει διὰ τὴν ἀπέραντον
 ἔσσημον, ἣτις ἐξαπλοῦται μεταξύ τῆς γῆς καὶ τοῦ
 ἄδου. Ἡ ἰδέα αὕτη ἦτο ὀρθή κατὰ τὴν Μόν-
 τνην καὶ ἄλλοις κατὰ τὸν ἑπταεκαεξέτη ἐ-
 πτανήσιον ποιητῆν, ὅστις, ὀρθῶς εἶπεν ὅτι δὲν
 φρίττει ἐνεκῆ τῆς ἐρήμου τῆς οὔσης μεταξύ τῆς
 γῆς καὶ τοῦ ἄδου, εἰς ὃν ὁ Δάντης εἰσέτι δὲν ἐ-
 γνώριζε νὰ υπάγῃ, ἀλλὰ φρίσσει μάλλον διὰ τὴν
 ἀβεβαιότητα, εἰς ἣν ἡ ψυχὴ τοσοῦτον ἐξασανίζε-
 το, εὐρικόμενη μεταξύ τῆς ἐρήμου καὶ τοῦ ἀγνώ-
 στου τόπου, εἰς ὃν ἐμελλε νὰ πορευθῇ. Ἡ σκέ-
 ψις αὕτη θεβαίως ἐφάνη ὀρθή εἰς τὸν Μόντην, ἀλ-
 λά βλέπων ἐαυτὸν κάπως ἠττημένον ἀπὸ ἐνα νέου,
 ὀργίλις εἶπε: «δὲν πρέπει νὰ σκέπτησαι τόσον,
 πρέπει νὰ αἰσθάνησαι» ὁ δὲ νέος Σολωμὸς θεω-
 ρῶν αὐτὸν προσβεβλημένον ἐπανέλαθεν: «Ἀληθής
 ἄνθρωπος εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις αἰσθάνεται ὅτι ὁ
 νοῦς του συνέλαβεν.»

Θ.

Τῷ 1818 ἐπανέκαψεν ὁ Σολωμὸς εἰς τὴν με-
 δίωσεν αὐτοῦ πατρίδα, πλήρης σοφίας, τῇ προ-
 θέσει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἰταλίαν ἵνα ἐγκατασταθῇ
 ἐν αὐτῇ ὡς ὁ συμπολίτης αὐτοῦ Φασκόλος. Ὁ
 Σολωμὸς ἐνθυμούμενος ὅτι ἀφῆκε τὴν Ἰταλίαν πε-
 πλουτημένος τῆς ἰταλικῆς παιδείας καὶ ἐξευγενί-
 σεως, ἀείποτε ἦτο πρὸς αὐτὴν εὐγνώμων. Ἐν τῷ
 ποιήματι—La novicella greca—ὅπου ἐν τῇ αἰ-
 βούσῃ τῆς Ἰονίου Ἀκαδημείας ἀπήγγειλε τῇ 30
 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1853 ἐνώπιον πολλοῦ καὶ λο-
 γίου ἀκροατηρίου ἐξ Ἑλλήνων, Ἰταλῶν καὶ Ἀγ-
 γλων, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ποιητῆν Ρε-
 γάλδην, ὅτι ἐπάτησε τὸ ἰταλικὸν ἔδαφος βαρ-
 βάρως καὶ ἐγκατέλειπεν αὐτὸ ἐξ εὐγενί-
 σμῆνος.

**Salve, d'eterna terra, inclito figlio,
 Ove grande fu sempre il canto e l'opra,
 Nelle prospere sorti e nell'avverse
 Ove la pietra e l'arid' erba è buona;
 Ove barbaro giunsi e tal non sono.**

Τὰ ὀνόματα τῶν αὐτοῦ διδασκάλων Πίνη,
 Σκόττη καὶ Ράση, μετὰ μεγίστου σεβασμοῦ πάν-
 τοτε ἐμνημόνευσεν. «Ἡ εὐγνωμοσύνη, γράφει ὁ φι-
 »λος τοῦ ποιητοῦ Πολυλάς, τὴν ὁποίαν ἔθηκες
 » θρησκευτικῶς πρὸς τοὺς παλαιούς διδασκάλους
 » του, ἦταν μὲς τὴν γενναίαν ψυχὴν σου, χρόος
 » ἱερὸ καὶ πρὸς τὴν γῆν ὅπου ἐπρωτογονώρισε τὸ
 » Ὄρατο καὶ τὸ Ἀληθές, χρόος τὸ ὅποιον
 » δὲν ἐξελήφρωσε μὲ ἀδίκαν λόγια, ἀλλὰ ὅστις
 » φοβῆς: ἐτυχε, μὲ ἔργα καὶ μὲ εὐεργετήματα,

» πολλὰ, τῶν ὁποίων ἐἀλάφην ἡ μυστικότης τῆς
 » φιλανθρωπίας του.»

Ὁ Σολωμὸς ὑπερηγάπη τὴν Ἰταλίαν καὶ τοὺς
 Ἰταλοὺς, καὶ ἐν ᾧ τὰ βλέμματα αὐτοῦ ἐστραμ-
 μένα ἦσαν πρὸς τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς Ἑλ-
 λάδος, διὰ μνήμης εἶχε καὶ ἐκεῖνα τῆς Ἰταλίας.
 Τοῦτο δ' ἠνάγκασε τὸν Ρεγάλδην νὰ γράψῃ με-
 τ' ἐνθουσιασμοῦ: «Ogni Italiano sarà commo-
 »so al par di me sapendo, che il più gran-
 »de poeta della Grecia moderna, fra gli a-
 »ranci di Corcira lamenta i disastri politici
 »della nostra patria.» Ἄν ὁ Σολωμὸς ἠγάπηε τό-
 σον τὴν Ἰταλίαν δὲν ἔπαυε ὁμοῦ νὰ ἦνε καὶ Ἑλλη-
 ν, μάλιστα Ἑλληὴν ἐκ τῶν ἰσπανίων ἐκείνων, οἵτινες
 ἀναγράφονται εἰς τὴν ἱστορίαν. Ἐκαστος Ἑλληὴν
 πρέπει, νομιζομεν, νὰ ἀγαπᾷ τὴν Ἰταλίαν, καθὼς
 ἕκαστος Ἰταλὸς τὴν Ἑλλάδα. Καθότι τὰ δύο
 ταῦτα ἔθνη εἶνε τὰ ἐπισημότερα τῆς ἱστορίας.

Αἱ Ἀθηναίαι καὶ ἡ Ρώμη ὑπῆρξαν ἀπό-
 στολοι: ἐξευγενισμοῦ εἶνε θεβαίως, δύο πόλεις, αἰ-
 τινες; θά ἦνε ἀθάναται, διὰ τὰ κατορθώματά των,
 ὡς ὁ κόσμος Ἡ μὲν εἶνε εἰσέτι ἡ πατρίς τῆς
 Κ α λ λ ι τ ε γ ν ι α ς ὡς ἡ δευτέρα τοῦ Δ ι κ α ι ο -
 υ. Κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἡ Ἰταλία ὑπῆρξεν ἀπό-
 στολος ἐξευγενισμοῦ—εἶχε λάβῃ τὴν θέσιν τῆς ἀρ-
 χαικῆς Ἑλλάδος. Εἶνε ἀλήθεια ἡ μάλλον γεγονός
 ἱστορικὸν ὅτι ἡ νεώτερη Ἑλλάς δέον νὰ διαφυλάττῃ
 μνήμην εὐγνώμων πρὸς τὴν Ἰταλίαν, καθότι κα-
 τὰ τοὺς αἰῶνας ἐκείνους, καθ' οὗ; ἡ Ἑλλάς ἦτο
 ἔρμαιον τῶν ἀγρίων Ὀθωμανῶν, κατὰ τοὺς χρό-
 νους ἐκείνους καθ' οὗ; ἡ ἡμάθεια ἐκυρίευσεν τὸν τό-
 πον, ἡ Ἰταλία ἦτο τὸ καταρτίον τῶν Ἑλλήνων,
 ἦτο τὸ μέρος, εἰς ὃ ἐλάμβανον τὴν ἀνατροπὴν,
 εἰς ὃ ἐξευγενίζοντο. Ἦτο τὸ μέρος, εἰς ὃ ἐκτιμῶν-
 το τὰ ἔργα τῶν προγόνων καὶ ἰδίως διαπάντας
 τῶν μεγάλων ἐκείνων Ἰταλῶν, ἐκεῖ ἀποθησαυ-
 ρίζετο ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς εἶχεν ἀφήσῃ. Ταῦτα
 πάντα εἶχε κατὰ νοῦν ὁ Σολωμὸς καὶ ὡς ἀλη-
 θής Ἑλληὴν ἐνόμιζε καθήκον νὰ ἀγαπᾷ τόσον
 τὴν Ἰταλίαν.

Ι.

Ὁ; εἶπομεν, καὶ ὁ ἀδελφός αὐτοῦ Δημήτριος
 μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἀλλὰ δὲν διέπρεψε τό-
 σον εἰς τὰ γράμματα. Καὶ ὁ Δημήτριος ὅμως
 πρὸς τὴν στιχογραφίαν ἐδείξε κλίσιν τινα. Ἰδι-
 κοῦ του δ' εἶνε οἱ στίχοι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐγράφη-
 σαν κάτωθεν τῆς εἰκόνης τοῦ κριμένου αὐτοῦ
 Μεσσαλά, πρὸς ὃν τὰ ὄργανά ὄφριλλον οὐχὶ ὀλί-
 γον. Ἰδοῦ δ' οἱ ἐν λόγῳ στιχοί, ἀνέκαδοι ἕως τῶρα.

Σὲ, διὰ πατέρα ἐγνώρισα
 Σὲ, δι' ἀληθῆ μητέρα
 Ποτὲ δὲν ἐλησημόνησα
 Ἐκείνη τὴν ἡμέρα,

Ὅπου ὄρφανὸ μ' ἀγκάλιασε
 Φιλοστοργα ἢ ψυχὴ σου,
 Καὶ πάντοτε μ' ἀγάπησε
 Ὡς νῆμου παιδί σου.

Εἰκόνα τοῦ εὐεργέτου μου,
 Θέλω νὰ ε' ἔχω ἐμπρός μου,
 Ἔως νὰ μὲ κρᾶξῃ ὁ θάνατος
 Καὶ νὰ σούθη τὸ φῶς μου.

ΙΑ.

Ὅταν ὁ ποιητὴς Σολωμὸς ἐπανῆλθεν εἰς Ζά-
 κυνθον, δὲν ἦτο εὐδαίμων ἢ Ἐπτάνησος. Ἐπὶ τῶν
 προυρίων, ἀντὶ τῆς γαλλικῆς σημαίας ἐκυμαίνετο ἡ
 ἀγγλικὴ, ἥτις ἀπὸ τῆς 29 σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους
 1809, εἶχεν ὑψωθῆ εἰς τὴν Ζάκυνθον. Ἡ ἐν Πα-
 ρισίῳ συνθήκη εἶχε θέσῃ τὴν Ἐπτάνησον ὅλην
 ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς κρατικῆς Ἀγγλίας, καὶ
 δεστυχῶς, μὰς ἐφιλωδώρησαν ἄμα δὲ καὶ τὸ ὠρα-
 ἴον σύνταγμα τοῦ 1817! Τοῦ διαθόητου τούτου
 συντάγματος γινόμενον, σύμψας ὁ λαὸς τοῦ Ἰονί-
 ου συνεταράχθη. Ἐκαστος δύναται νὰ ἐνοήσῃ
 πόσον ὁ φιλοπατρὴς ποιητὴς, λάτρης ὢν τῆς Ἐ-
 λευθερίας, ἐλυπήθη βλέπων ἠδικημένον τὸν λαόν.
 Εἰς τὴν ἐφ' ἡμερομηνίαν 23 φεβρουαρίου τοῦ ἔτους
 1824 γενόμενῃ ἀναφορᾷ τῶν ἐγγράφων Ζακυν-
 θίων αἰτούντων τοῦ ἐπικαταράτου συντάγματος τὴν
 μετροπρησίαν, βλέπομεν τὸν Σολωμὸν ὄχι μόνον
 τὴν ὑπογράφειν ἀλλὰ καὶ τὴν καλλίστην ταύτην
 περίσθεον, ἦν εἰς τὸ τέλος τῆς ἀναφορᾶς ἔγραψε.
 «Ὅτως οἱ μεταγενέστεροι ἡμῶν περιεραζόμενοι
 » τὰς ἀτυχίας τῆς ἡμετέρας πατρίδος, καὶ ἀθλί-
 »ας θυγατρὸς ἐνδόξου μητρὸς, ἐάν ἐρωτήσῃσι
 » τίς ἀνέπλασεν ὠραίαν αὐτὴν δι' Ἐλευθερίαν,
 » ἡ ἱστορία θὰ ἀποκριθῇ—Γεώργιος ὁ δ'.

Ἄμα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ζάκυνθον ὁ Σολωμὸς
 ἐπέδωκεν καὶ εἰς τὴν μελέτην τῆς ἑλληνικῆς γλώσ-
 σης, προσέμων συγχρόνως καὶ ὅτε ὠμίλει ὁ λαός,
 ἐπειδὴ πολλάκις, πολλὰς λέξεις, πολλὰς φράσεις,
 ἀς μακαίως κοπιᾷζομεν ἰν' εὐρώμην εἰς τοὺς συγ-
 γραφεῖς, ἐξέφρονται τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ. Ὁ
 Σολωμὸς, ὁ ἐνθουσιαστὴς οὗτος ἐρμηνεύτης τῶν
 ποιητικῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἀρχαιότητος καὶ
 τῶν νεωτέρων, ἐκλίνε προσέτι τὰ ὦτα εἰς τὰ αὐτο-
 σχεδίστα ποιήματα τυρλοῦ Ζακυνθίου ἐπαίτου,
 ὀνόματι Νικολάου Κοκονδῆ, ὅστις περιεφέρετο
 τὴν πόλιν ἔθων τὰ ἀξιωματικῶτα ἔργα τῆς ἐ-
 πογῆς αὐτοῦ, ὡς τὸ πάλαι ὁ κερκυραῖος τυρλὸς
 αἰδὸς Δημόδοκος, ὅστις φοριζόμεν ἐμελεπε τὴν
 καταστραφὴν τῆς Τρωάδος καὶ τὸν ἠρωϊκὸν τῶν
 Ἑλλήνων ἐν τῇ αὐτῇ τῶν μακάρων Φικιάων. Ὁ
 δυστυχῆς Νικόλαος ἦτο διάφορος τοῦ Δημόδοκου,
 δὲν ἦτο ἀριστοτέχνης, οὐχ ἦτοσαν ὅμως εἶχε κλί-
 σιν εἰς τὴν ποίησιν, καὶ ὁ ἀτεχνος αὐτοῦ στίχος
 ἐξέφραζεν χριστὰ καὶ τὸ Ὄρατο ν καὶ τὰ αἰ-

σθήματα τοῦ λαοῦ. Ὁ Σολωμὸς προωρισμένος νὰ
 καθάρσῃ καὶ νὰ ἐξευγενίσῃ τὴν νέαν ἑλληνικὴν ποί-
 ησιν, ἔπρεπε νὰ συνανασταρθῇ μετὰ τοῦ ποιητοῦ
 τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἀντιλήσῃ ἀπὸ τῶν αὐτοῦ ποιημά-
 τωντὴν παρθενικὴν ἐμπνευσιν τῶν ἡμερῶν, εἰς ας
 ἔζη. Ἐθέλωτο ἀπὸ τὸ εὐφράντασεν καὶ φυσικὸν τῶν
 εἰκόνων τὸ ἀομιμάτου βιβωδοῦ, οὗτινος μνημο-
 νεύεται τὸ ἐξῆς: ὠραῖον δίστιχον περιγραφή; πυ-
 καίς; εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα:

Ὁ ἅγιος Τάφος τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνος δὲν ἐκάει,
 Ἐκεῖ, πού θγαίνει τ' ἄγιον Φῶς; ἀλληφρωτιζ δὲν πάει.

Ὁ Σολωμὸς διὰ νὰ ἐθέσῃ τὴν ἑλληνικὴν
 ἔλαθε διδάσκαλον τὸν ἐξ ἰθακήσων ἑλληνοδιδάσκα-
 λον Ἀναστασίον Καραβίαν, καλὸν ἑλληνοιστῆν, ἀλ-
 λ' ἀνδρα μετρίου νοός, φίλον τῆς Ρωσσίας μέχρις
 ἀηδίας, ἰδιόρρυθμον καὶ ἐπιθυμούντα μάλλον τὸν
 βίον τῶν κυνικῶν. Οὗτος ἐξεπαιδεύθη εἰς τὴν τῆς
 Σμύρνης Εὐαγγελικῆν Σχολὴν, καὶ ἐλθὼν, τῷ 1811
 ἐντάθη, παρέδιδεν εὐδοκίμως καὶ εἰς τὸ δημοσίον
 Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, οὗ τινας προφύτα οὐ ἱερῆς
 Θεοδοσίος Δημάδης ἐκπαίδευθεῖς εἰς τὴν Ἑσπε-
 ρίαν τὰς φυσικομαθηματικὰς ἐπιστήμας. Οἱ δύο
 οὔτοι κατὰ πολὺ ὠφέλησαν τὸν τόπον, καθὼς
 παρέδιδον μετὰ μεθόδου ὅλους νέους, διὸ ὁ Μαρτε-
 λάος τοῦ ἐξῆς βριξέ δημοσίως καὶ ἀπὸ τοῦ ἀμβωνος,
 ἑπειδὴ ἔνεκε αὐτῶν τὸ Σχολεῖον τοῦ ἐρημούθη. Εἰς
 τὴν σχολὴν τοῦ Καραβία τούτου, πολλοὶ ἐδι-
 δάχθησαν τὴν ἑλληνικὴν. Ὁ μαθητὴς τοῦ Ἰθα-
 κησίου τούτου διδασκαλοῦ, ὁ κ. Δ. Καλλιμάκας ἰδοῦ
 πως περὶ τῆς μεθόδου αὐτοῦ γράφει: «Ἐν τῷ
 » σχολεῖῳ, ὁ Καραβίας, δὲν παρέδιδε τὰ ἑλληνικὰ
 » κατὰ πῆχυν, ὡς ψυχὰς καὶ θρύμματα τῶν συγ-
 » γραφῶν. Χαράζεις καθυπόγειν γραμμὴν μεταξὺ
 » σχολαστικότητος καὶ φιλολογικῆς ἀναπόξεως,
 » ἐπρεχε κατόπι τῆς ἐξηγήσεως τῶν κειμένων,
 » τῆς ἐρμηνείας αὐτῶν, μὴ ποθήσας οὐδὲν ἕτερον
 » ἢ ὅπως οἱ νέοι προσκτιζώνται ὅσον ἐνεστί μετ-
 » ζονα γνῶσιν τῶν συγγραφῶν, μὴ παραδίδων
 » αὐτοὺς, ὡς εἶπομεν, κατὰ πῆχυν, εἰς τεμάχια
 » καὶ θρύμματα ὅπως ἐκ διεσχισμένης λωρίδος
 » ἀναφανθῇ ἡ πολυτελής πορφυρὰ τοῦ ἑλληνικοῦ
 » λόγου· ἀλλ' ἐξήγει τὰ ἀθάλα νοήματα τῶν συγ-
 » γραφῶν, τὴν ποικιλίαν τοῦ ὄρους ἐκάστου αὐ-
 » τῶν κατὰ τὴν σχέσιν ἐκάστου πρὸς τὴν πολι-
 » τικὴν καὶ τὰς φάσεις τῆς ἑλληνικῆς φιλολογί-
 » ας. Ἐν ἀπλοῦν κείμενον ἔχων ἀνὰ χεῖρας, ἀνευ
 » ἐξηγητικῶν πολλῶν σχολίων, καὶ ἐπικλίνας
 » ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἐπίκυρον μέτωπον, διηρμήνευε
 » μετ' εὐστοχίας καὶ εὐρείας λόγου, μὴ περι-
 » σπώμενος εἰς παρεκβάσεις, ἀλλ' ἀποβλέπων εἰς
 » τὰ νεῦρα τοῦ λόγου, καὶ τὴν ἀντιληψὴν τῆς
 » ἐνοίας; δίκην ζωγράφου παρεμειλόμενος εἰς τὸ
 » πινάκιον αὐτοῦ τὸ σκηνὴν καὶ διαγράφοντος
 » μετ' ἐπιστάσιας τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου τὰ
 » διαγράμματα τοῦ σώματος, τοῦ ἤθους καὶ τῆς
 » ἐξφρασεως. Ὁ Καραβίας καίτοι λαϊκός, συν-
 » ἐτρεψε ἵνα γίνῃ τῆς πατριδος αὐτοῦ ἀρχιερεῦς, ἀλ-

λ' ἀπέτυχεν. Ἐν τῇ διαρρηθίσει τῶν Σχολείων, τὸ 1829, ἀπελύθη καὶ ἔλθον ὁ Φιλιππῆς ἔφερον ἐνταῦθα τὸν χρυσὸν αἰῶνα τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ὁ Καραβιάς τὸ 1855, ἀπεβίωσεν ἐκ γολέρας, ἣν δὲν παρεδέχετο καὶ διὰ πείσμα αὐτῆς, ἐπραττε διαφόρους καταχωρήσεις. Τοιοῦτος ὁ διδασκαλὸς παρ' ἧ ὁ Σολωμὸς ἐμάθανε τὰ ἑλληνικά. Ἀλλ' ὁ Σολωμὸς πολλὰ ὠφελήθη ἀπὸ τὸν γνωστὸν Σπυριδῶνα Τρικοῦπην, ὅστις, ἀφιχθεὶς εἰς Ζάκυνθον τὸ 1822, παραχώρημα ἐπεσεύχθη τὸν Σολωμόν. Ἐπιθυμῶν δ' ὁ ποιητῆς νὰ δεῖξῃ τῷ φίλῳ αὐτοῦ Τρικοῦπῃ τὰ πρῶτόνα τῆς Μοίσης του δὲν ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἑλληνικὰς στίχους, ἀλλὰ τὴν φάσιν Per messa novella. Ὁ Τρικοῦπης εἶπε πρὸς τὸν νέον ποιητὴν ὅτι ὁ προορισμὸς αὐτοῦ ἦτο οὐχὶ νὰ γίνῃ ἰταλὸς ποιητῆς, ἀλλὰ θεμελιωτῆς νέας γραμματολογίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοῦ Τρικοῦπῃ αἱ λέξεις ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἦσαν ἐνός ἀπεσταλμένου τῆς ἀγωνιζομένης μητρὸς πρὸς τὸν κρείττονα αὐτῆς υἱόν. Ἐκτοτε δὲ μετὰ μείζονος θάρρους ἐξηκολούθη τὴν μελέτην τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης βοηθούμενος καὶ παρὰ τοῦ Τρικοῦπῃ, ὅστις μετὰ τοῦ ποιητοῦ συνέδραμον ἀκραβάντον φίλιαν. Παρὰ τῷ Τρικοῦπῃ ἐτελειοποιήθη εἰς τὴν νέαν καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν φιλολογία. Ἡμέραν τινα ὁ Τρικοῦπῃς εἶπε τῷ Σολωμῷ—«Παπρακτῆρῷ ὅτι ὅσο προκόπτεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν, τόσον ἀπλούστερα γράφεις ὅταν συνθέτης εἰς τὴν » ὁμιλουμένην ». Ὁ δὲ Σολωμὸς ἀπεκρίθη—«Τοῦ» το σημαίνει ὅτι ἐννοῶ καλῆτερά καὶ τὴν μίαν » καὶ τὴν ἄλλην ».

Τὸ καθ' ἡμᾶς, πρέπει νὰ διαφυλάττωμεν μνήμην εὐνώμονα πρὸς τὸν Τρικοῦπην, ὅστις ἐπέβαλεν, οὕτως εἶπεν, εἰς τὸν Σολωμόν, νὰ γράψῃ ἑλληνικὰ καὶ οὐχὶ ἰταλικά, καθότι, ἴσως, ἄνευ τοῦ Τρικοῦπῃ, δὲν θὰ κατεγίνετο ὁ ἡμέτερος ποιητῆς μετὰ τοσοῦτου ζήλου εἰς τὴν μελέτην τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας. Ἡ πράξις αὕτη εἶνε ἐκ τῶν ἐπισκομηθέντων, ἃς ἔκαμε ὁ Τρικοῦπῃς.

Ὁ Σολωμὸς δὲν παρημέλησε καὶ τὴν μελέτην τῶν ἡμετέρων δημοτικῶν τραγουδιῶν, ἀπεράσισε νὰ συλλέξῃ αὐτὰ, νὰ τὰ μελετήσῃ καὶ τοὺς ἐκδότας νὰ τὰ πύμψῃ ἀκολουθῶς ὅπως δημοσιευθῶσιν. Ἰδὼν ὁ Σολωμὸς ὅτι εἰς τὰ τραγούδια μας, ἰδίως εἰς τὰ κλέφτικα, ἐνεκλείετο, σὺν ἄλλοις, καὶ τὸ ἀδάμαστον πνεῦμα τῆς ἀρχαίας Ἑλευθερίας καὶ τὴν λυρικὴν οὐσίαν τῶν ἀρχαίων, νυχθημερόν κατεῖχεν αὐτὰ ἀνὰ χεῖρας ὅπως σπουδάζῃ αὐτὰ καὶ ἐξ αὐτῶν ἠρύσθη ὀλίγον καί·

Lo bello stile che gli ha fatto onore.

(ἀκολουθεῖ)

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ.

EIPHNH

(διήγημα)

Α'.

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1883 εἶχον μεταβῆ εἰς τὴν νήσον Τῆνον ἵνα διαμείνω ἐπὶ τινα καιρὸν. καὶ κατώκησα εἰς ἓν τῶν δωματίων τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας.

Δεῖλην δὲ τινα ἐν φᾶ καθήμην εἰς τὸν ἐξω τοῦ δωματίου διάδρομον, οὐτινος τὴν θύραν εἶχον ἀρήση ἀνοικτὴν, καὶ ἀνεγίνωσκον βιβλίον τι, βλέπω ἐρχομένην πρὸς με νεανίδα, εικοσιεξετίτιδα περίπου, μελανινομούσαν καὶ τὴν κόμην αὐτῆς ἐν ἀταξίᾳ ἔχουσαν. Ἦτο μάλλον ἀσχημὸς καὶ τὸ ἐξωτερικόν τῆς ἐν γένει ἐνέφαινε ἀνέχειαν. Ἐφαίνετο ὅτι θὰ ὑπέφερε λίαν, διότι ἦτο κάτιστατος καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς, καστανοὶ, ἦσαν κοῖλοι. Εἶχε χρῶμα μελαγχροινόν καὶ χεῖρας κατίσχνους. Ἡ μέλαινα ἐσθῆς τῆς ἦτο κονὴ καὶ ὡς ἐκ τούτου τὰ ὑποδήματά τῆς ἐφαίνοντο. Προῦχθαι, εἰς τὸν ἔν ἐοιδε στοὰς διάδρομον, βραδέως ἀνετίχουσα πρὸς ἓν καὶ μόνον μέρος, μὴ στρέφουσα δὲ τὴν κεφαλὴν ἐκατέρωθεν. Πλησιάζουσα ἐμὲ, ἔστη ἐπὶ μικρὸν καὶ με ἠτένισεν ὀλίγον, ἐμεϊδίασεν εἴτα, καὶ παρατηροῦσα διὰ τῆς θύρας εἰς τὸ ἀπάναντα ταῦτης ἀνοικτὸν παράθυρον, ὅπερ ἔδραπε πρὸς τὴν πόλιν καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν, με ὅμα ἐταστικὸν πεπλανημένον καὶ ἀόριστον, μοι εἶπεν:

—Ἐδῶ εἶνε τῶν Ἁγίων Ταξίτηρχῶν.

Στραφεῖσα δὲ πρὸς με καὶ παρατηρήσασα τὸ βιβλίον:

—Ἰερὸν βιβλίον εἶν' αὐτό; μ' ἠρώτησεν.

—Ὅχι, τῇ ἀπεκρίθη, ἐννοήσας ὅτι ἡ ἀτυχῆς νέα εἶχε τετραραγμένους τὰς φρένας καὶ οἰκτεῖρων αὐτὴν, ὄχι, δὲν εἶνε ἱερὸν βιβλίον. Θέλεις νὰ το διαβάσῃς;

—Νὰ τὸ διαβάσω; εἶπε μειδιῶσα. Ναί, θέλω νὰ τὸ διαβάσω.

Καὶ μετ' ὀλίγον·

—Νὰ τὸ διαβάσω! Ἀλλὰ δὲν ἤξευρά γραμμάτα. Ἄχ! τί εὐτυχῆς θὰ ἦμην ἀν ἤξευρα γραμμάτα!

—Τί δυστυχῆς ποῦ εἶναι, ἐξηκολούθησε παλιν μετ' ὀλίγον. Ἔστειλε τὴν ὑπηρετρίαν μου νὰ ὕψωσῃ, καὶ τῆς εἶπα ν' ἀγοράσῃ αὐτὸ καὶ αὐτό. Εἶνε τώρα μία ὥρα ποῦ λείπει καὶ ἀκόμη δὲν ἦλθε.

—Ὅθ' ἔλθῃ ἴσως τώρα μετ' ὀλίγον, τῇ ἀπεκρίθη διὰ νὰ τὴν καθουσχάσω, διότι ἐνόησα ὅτι ὅλα ἐκεῖνα ἦσαν τῆς παραφροσύνης τῆς. Καὶ πῶς εἶσαι ἐδῶ; τὴν ἠρώτησα.

—Πάντα διὰ καλλίτερα εἶμαι. Μίαν λύπην ὅμως ἔχω, δὲν λαμβάνω γράμμα ἀπὸ τὸν Βασιλέην καὶ εἶμαι κατασκαμμένη.

—Ἐχεις πολλὸν καιρὸν νὰ λάβῃς γράμμα ἀπ' αὐτόν; τὴν ἠρώτησα.

—Ἐχω πολλὸν καιρὸν καὶ φοβοῦμαι νὰ μὴν ἀρρώστησε, μοι λέγει, παρατηροῦσα πάντοτε πρὸς τὸ παράθυρον. Ἐδῶ εἶνε, μοι λέγει πάλιν, τῶν Ἁγίων Ταξίτηρχῶν.

—Καλὰ, τὸ εἰζῆυρά, τῇ ἀπήνησα. Δὲν μοι λέγεις ὅμως; τί τὸν ἔχεις ἐπὶ τὸν Βασιλέην;

Μ' ἐκτύπησαν ἀνεπὶ; αὐτὸ πολλὸ καὶ με ἀπλάνες ὅμα, εἶτα δὲ στραφεῖσα ἀπήλθε βραδεί τῷ βήματι, ὡς ἦλθε. Τὴν ἐκάλεσα, ἀλλ' οὐδ' ἐσταθῆρην.

Τὴν σκιὴν ἐκείνην διήρηγο γράψα τις.

—Με τὴν Εἰρήνην ὠμίλουςες; μοι λέγει. Σοῦ εἶπε κήμειαν πρέλιαν;

—Νὰ σοῦ εἶπῶ, κυρά, τὴν ἐρωτῶ, ἔξυρεις ἀπὸ τί ἐτραλλᾶθη αὐτὸ τὸ κορίτσι;

—Ἀπὸ ἐρωτα, παιδί μου, ἐτραλλᾶθη. Αὐτὰ ἔχουν τὰ νειάτα, εἶπεν ἡ γραικ, ἀπερχομένη.

Ἐτραλλᾶθη ἀπὸ ἐρωτα! Πόσα μυστηριώδη συμβάλλοντα με περιεῖχον αἱ τρεῖς αὐταὶ λέξεις! Ἐτραλλᾶθη ἀπὸ ἐρωτα! Εἰς τί λοιπὸν ἔπταιε, τὸ ἀτυχῆς πλάσμα; ὅπως τιμωρηθῆ ὑπὸ τῆς παραφροσύνης; Ἠράσθη! δὴλαδὴ ὑπῆκουσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς φύσεως ἥτις κραυγάζει πρὸς τὴν γυναῖκα «Ἀγάπα!...»

Β'.

Πολλὰ ἡμέρα παρηλθον ἔκτοτε! Ἐβλεπον τὴν Εἰρήνην νὰ περιπατῇ εἰς τοὺς μαρμαρίνους διαδρόμους μετὰ τινος νέας, νεωτέρας αὐτῆς; ὅμως, ἥτις ὡς ἐμαθον, ἦτο ἀδελφῆ τῆς. Ἥμην περιεργος νὰ μάθω πῶς ἡ Εἰρήνη παρεφρόνησε καὶ διὰ τοῦτο ἐσχετίσθη μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς. Τὴν παρεκάλεσα νὰ μοι εἴπῃ τὰ περὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, αὕτη δὲ μελαγχολικῶς κινούσα τὴν κεφαλὴν.

—Ἔστο, μοι λέγει. Ὅταν θελήσῃτε θὰ σὰς εἴπω τί ὑπέφερον ἡ ἀτυχῆ; ἀδελφῆ μου.

—Τώρα δὲν εἶνε δυνατὸν; τῇ λέγω.

—Ὅπως θέλετε.

Ἦτο ἑσπέρα καὶ ἡ σελὴν πλησιάζει. Μακρὰν ἡμῶν ἡ θάλασσα ἐξηπλοῦτο γαληνιαία, τὸ δὲ φῶς τῆς σελήνης; ἐσελάγιζεν ἐπ' αὐτῆς; καὶ ἐπὶ τῶν ἀπέναντα φαινομένων νήσων τοῦ Αἰγίου. Πλησιέστερον, ἡ πόλις τῆς Ἰονίου, με τὸ λευκὸν χρῶμα τῶν οἰκῶν τῆς καὶ τὰ περίξ τῆς πόλεως, ἀπῆσταντον ἐκ τοῦ σεληνιαίου φωτός. Πέριξ δὲ ἡμῶν ἐπὶ τῶν πλησίων βουνῶν, ἐπὶ τῶν λευκῶν τοίχων τοῦ περὶβόλου τοῦ ναοῦ, ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων κλημάκων τοῦ καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων τοῦ κήπου τῆς Εὐαγγελιστρίας τὸ μαρμαίρον φῶς τῆς σελήνης καθίστα τὸ μέρος μαγικώτατον.

«Εἶμεθα, ἤρξατο διηγούμενη ἡ ἀδελφῆ τῆς Εἰρήνης, ὀρφανὴ πατρός. Ἡ μήτηρ μας μείνεσα ἐνωρίς χήρα κατώρθωσε νὰ ἐκθρέψῃ τρία τέκνα. Ἐν ἄρρην καὶ δύο θήλαε. Κατωκοῦμεν εἰς Φιλιππούπολιν, ἐνθα ὁ πατήρ μας ζῶν ἦτο ἔμπορος. Ἡ μήτηρ μας,

ἔχουσα μικρὰν τινα περιουσίαν καὶ τὴν ἀρκούντως εὐρύχωρον οἰκίαν μας; ἦν ὁ πατήρ μας; τῇ ἀφῆκεν ἀλλ' ἄτινα δὲν μὰς ἐπήκουσε, ἠναγκάσθη νὰ ἐργάζεταί καὶ αὕτη ἡ ἴδια διὰ νὰ κατορθώσῃ ν' ἀναθρέψῃ τὰ ὀρφανά τῆς. Ὁ ἀδελφός; μοι ἐξηκολούθησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρός μου προκληθεὶς ὡς ὀπᾶλλῆλος εἰς τὴν ἐμπορικὴν κατὰστημα. Ἡ Εἰρήνη εἶχεν ἐκείνουσιν κλίσην πρὸς τὰ γράμματα καὶ διὰ τοῦτο ἡ μήτηρ μου τὴν ἀφῆκε νὰ τελειοποιήσῃ τὰς σπουδὰς τῆς ἐν τῷ ἐκεῖ συστημένῳ παρνακαγωγείῳ.»

—Καὶ ἐν τούτοις, διακόπτω ἐγώ, αὕτη μ' εἶπεν ὅτι δὲν ἤξευρες γράμματα.

—Εἶνε τῆς παραφροσύνης τῆς, μοι ἀποκρίνεται ἡ ἀδελφῆ τῆς Εἰρήνης.

«Ὅτε ἐτελειώσε τὰς σπουδὰς τῆς ἀπεράσισε νὰ διδάσκη κατ' οἶκον, ἔλλα δὲ νὰ ἐρχῶνται εἰς τὸν οἶκόν μας μικρὰ παιδία εἰς τὰ ὅποια νὰ παραδίδῃ. Καὶ τῷ ὄντι προσῆλθον πολλὰ εἰς τὰ ὅποια ἡ Εἰρήνη ἐδίδασκε μετὰ σπανίας φιλοπονίας. Τὰ κέρδη τῆς ἠυζήθησαν οὕτως ὥστε ἠδύνατο νὰ συλλέγῃ ποσόν τι, ἐκτός τῶν ἐξόδων τῆς. «εἶν' ἡ προῖκά μου αὕτη» μὰς ἔλεγε μελαγχολικῶς μειδιῶσα. Δυστυχῆς.

—Ἀδελφῆ μου! τὸ διὰ τῶν κόπων καὶ διὰ τῶς ἐπιμελείας συλλεγμένον ἐκεῖνο ποσόν σου ἔμελλε νὰ σοῦ τὸ κατασπαταλήσῃ ὁ ἄθλιος; ἐκείνος!

Ἐξῶμεν οὕτω κελῶς. Ἡ Εἰρήνη ἐκέρδαινε ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆς, ἐγὼ ἐκ τῆς ἐργασίας μου καὶ καὶ ὀ ἐντός ἐμπορικῶν καταστημάτων ἀδελφός μου οὕτω δὲ συνενοούμενα τὰ ποσὰ ταῦτα, ἐδύνατο ἀρκούντως καὶ πλέον μάξιστα νὰ μὰς συντηρώσιν. Καὶ τοῦτο εὐτύχημα διὰ τὴν δυστυχῆ μας μητέρα, ἥτις ἐξεκουράζετο πλέον ἀπὸ τὰς τόσας πρότερον θασάνους τῆς, βλέπουσα τὰ τέκνα τῆς κερδαίνοντα ἀρετὰ.

Παρὰ τῷ ἐμπορικῷ καταστήματι, εἰς τὸ ὁ ἀδελφός μου ἦτο, εὐρίσκειτο καὶ εἰς συνυπᾶλληλός του, ὁ Βασιλέης. Φιλία συνήθη; παρὰ ταῦς συναιδέφωρος, συνέδρασε τὸν ἀδελφόν μου μετ' ἐκείνου, καὶ συχνὰ ἤρηγο εἰς τὴν οἰκίαν μας. Οὐδὲν μίχρη τοῦδε ἐφαίνετο συντακτῆρον τὴν οἰκογενεακὴν μας; ἡσύχια καὶ ἐν τούτοις μετὰ τῶς ἐπισημείψῃ τοῦ Βασιλέου εἰς τὴν οἰκίαν μας; ἐβλεπον ὅτι ἡ Εἰρήνη ἐμελαγχόλει συχνάκις καὶ ὅτι δὲν εἶχεν ἐκείνον τὸν ζῆλον ὅπως ἄλλοτε εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς. Ἐν φ' εἰς τὰς ἄλλοτε οἰκογενεακὰς συνδιαλέξεις μας ἦτο ἄλοος, ζῆλος καὶ ἀκούραστος εἰς διηγήσεις ἀπὸ βιβλίων καὶ αἰτινὲς ἠυχαρίστον πάρα πολλὴ τὴν ἀτυχῆ μας μητέρα, τῶρα ἔμεινε ἐπὶ πολλὰς ὥρας βρεμβωδῆς καὶ ἄφρων. Ὅσάκις τῇ ἀπετεινομένον τὸν λόγον, ἐπρεπε νὰ ἐπαναλάβωμεν δις τὴν ἐρώτησιν μας διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι πρὸς αὐτὴν ὠμιλοῦμεν, ἀποκρινομένη δὲ ἐφαίνετο ὅτι ἐξήγητο ὡς ἀπὸ οὐνερα.

Δὲν ἤξευρον πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὸ αἷτιον τῆς

αίφνιδιάς ταύτης μεταβολῆς τῆς ἀδελφῆς μου... Πολλάκις τὴν ἠρώτησα τί ἔχει, διατί ἤλλαξε τόσο, ἀλλ' αὐτὴ μὲ διεβεβαίωσε ὅτι οὐδὲν εἶχε.

Ἐν τούτοις αἱ ἐπισκέψεις τοῦ Βασιλάκη ἐξηκολούθουν νὰ γίνονται ὅπως καὶ πρότερον, ἀλλ' ἔβλεπον ὅτι ἀπέφυγε νὰ ὁμιλῇ κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν ἀδελφὴν μου, ὅπως καὶ αὐτὴ ἔκαμνεν ἐπίσης τὸ αὐτό. Πρὸς στιγμήν μοι ἤλθεν ὑπόνοια ὅτι δυνατὸν ἡ ἀδελφὴ μου καὶ ἐκεῖνος νὰ ἠγαπῶντο, ἀλλ' εὐθὺς ἀπέκρουσα τὴν σκέψιν ταύτην. «Ἄλλως τε, ἔλεγον κατ' ἐμαυτὴν, διατί ἐν ἡγάπωντῳ νὰ κρύπτωσι τοῦτο ἀπὸ ἡμᾶς, ἀφ' οὗ οὐδὲν κώλυμα ἐνόμιζον ὅτι ὑπῆρχε διὰ νὰ συζητήσωσι!»

Ἡμέραν τιὰ εἶχον καταβῆ εἰς τὸν μικρὸν κηπὸν τῆς οἰκίας μας καὶ ἐθάδιζον μόνη, προσπαθοῦσα νὰ μαντεύσω ποῖον ἦτο τὸ αἷτιον ὅπερ ἤλλαξεν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἀδελφὴν μου. Φθῆσα εἰς τὴν πρὸς ἀριστερὰν μικρὰν δενδροστοιχίαν βλέπω ἐπὶ ἐδωλίῳ καθημένην τὴν Εἰρήνην κερκρυμένον ἔχουσαν ἐντὸς τῶν χειρῶν της τὸ πρόσωπον καὶ κλαίουσαν. Φαίνεται ὅτι δὲν μὲ ἤκουσεν ἐρχομένην διότι δὲν ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν της. Ἐπίσησκα ἐγγύτερον καὶ πλησίον αὐτῆς χαμαὶ εἶδον μικρὸν τι χαρτίον. Ἐκυψά σιγαλὰ καὶ τὸ ἔλαβον. Ἦτο ἐπιστολὴ μὲ ὑπογραφήν «Βασιλάκης». Διὰ ταχέως βλέμματός ἀνέγνωσα:

«Εἰρήνη μου,

«Μεγάλαι ἀνάγκαι μὲ βιάζονται ν' ἀποκαθῶ πάλιν εἰς τὴν γενναϊότητά σου ἢς μέχρι τοῦδε ἰκανὰ δεῖγματά μοι παρέσχες. Εὐρίσκομαι εἰς δεινὴν θέσιν μὴ δυναμένης, νὰ πληρώσω μερικὰ πράγματα διὰ τὴν ὑθέσιν τοῦ καταστήματος διὰ τὸ ὅποιον γνωρίζεις! Ἐὰν θέλῃς νὰ μοι δώσῃς τὰς 2,500 ἀ; ἔχεις συλλέξῃ διὰ τὴν προικὰ σου, θέλεις μὲ σώσῃς. Ἄλλως τε οὐδὲν βεβαίως θέλεις προβῆθ' ἀφ' οὗ τὸ συμφέρον σου εἶνε πλέον συμφέρον μου.»

Τὸ ἐσπέρας...

Ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ Εἰρήνη ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔροψε κρυγὴν ἰδουσα με αἴφνης ἐμπροσθέν της. Βλέπουσα ὅμως τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην εἰς χεῖράς μου ἠγέρθη μετὰ σπουδῆς καὶ ὄρουσα σχεδὸν ἐπ' ἐμέ:

—Μὴ τὴν διαβάξῃς!... μὴ τὴν διαβάξῃς!... φωνάζει, προσπαθοῦσα νὰ τὴν λάβῃ ἀπὸ τῶν χειρῶν μου. Ἄλλ' ἐγὼ εἶχον ἠναγκασθῆναι καὶ τὰς τελευταίας λέξεις, αἵτινες ἦσαν:

«Τὸ ἐσπέρας; θὰ εὐρίσκωμαι εἰς τὸν συνῆθη τόπον ἐν τῷ κήπῳ ὅπου θὰ σὲ περιμένω. Νὰ ἐλπίζω ὅτι θὰ εἰσκούσῃς τὴν παρακλήσιν μου, Εἰρήνη μου;

Μὲ μυσίους ἀπακρούς

Ὁ μελλων σύζυγός σου
ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ.»

Ἐἶχον μείνει καταπληκτος καὶ ὡσεὶ κερκρυμένη. Ναι μὲν εἶχον συλλαβὴ ὑψίστην περὶ

τούτου, ἀλλ' οὐδέποτε περιέμερον νὰ τὸ ἀκούσω, καὶ μάλιστα νὰ ζητῇ ὁ Βασιλάκης χρέματα ἀπὸ τὴν Εἰρήνην. Οὐδὲ ἐδυνήθηεν ν' ἀντιστῶ—πρὸς τί ἄλλως τε;—εἰς τὴν Εἰρήνην ἧτις ἤρπασε τὴν ἐπιστολὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν μου καὶ τὴν ὅποιον μηχανικῶς τῇ ἀρῆκα.

Γ'.

Ἐμείνμεν ἀμφότεραι ὀρθαί, ἐκείνη μὲν κερκρυσα τὴν ἐπιστολὴν ἐντὸς τῶν χειρῶν της καὶ ἐσκυμμένην ἔχουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω, ἐγὼ δὲ ὡσεὶ καρφωμένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐθεώρουν αὐτὴν μὲ ὄμμα πεπλανημένον. Μετ' ὀλίγον τὴν βλέπω ἀναλυμένην πάλιν εἰς δάκρυα, καὶ πίπτουσαν μᾶλλον ἢ καθεζομένην ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου. Λυγμὸς ἐξέφυγε τοῦ στόματός μου καὶ τὰ δάκρυά μου ἀνεπήδησαν ἐπίτης. Γνωρίζετε, κύριε, ὅτι ἡμεῖς αἱ γυναῖκες εἴμεθα πολὺ εὐαίσθητοι καὶ ὅταν βλέπωμεν ἄλλον νὰ κλαίῃ, κλαίοντες καὶ ἡμεῖς ἐπίσης. Πόσον μᾶλλον νὰ μὴ κλαύσω ἐγὼ τότε ἀφ' οὗ ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἀδελφῆς μου.

Ἐκῆθησα πλησίον τῆς Εἰρήνης πρὸς τὰ δεξιὰ της καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς μου περιέβαλον τὴν μέσην της. Τὴν παρεκάλεσα νὰ μοι ἐξομολογήθῃ τὰ πάντα, νὰ μὴ μοι κρύψῃ τίποτε, εἰς ἐμὲ, τὴν ἀδελφὴν της. Ἐπίστη νὰ μοι ὁμολόγησῃ τέλος τὰ πάντα.

Ναι, ἠγάπα τὸν Βασιλάκην καὶ τὴν ἀντιγάπα ἐνεῖνος, ὡς τοῦλάχιστον τῇ ἔλεγον. Ἦτο εὐαὶδῆς; νῆος; καὶ τὰ ἐξωτερικὰ θελήγατος ἐμάχουσαν τὴν ἀτυχῆ ἀδελφὴν μου. Καὶ ὅμως, ὑπὸ τὰ ὠραία ἐκείνη εὐωτερικὰ ἔκρυπτε μέσα τὴν ἀθλιεστάτην ψυχὴν! Ἐπιλαίσεις κατ' ἀρχὰς κατὰ τοῦ ἔρωτος ἐκείνου ὅστις κατέλαβεν ἐξ ὀραλήρου τὴν καρδίαν της, ἐπᾶλκισεν ἀλλ' εἰς μάτην. Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Βασιλάκη περιεπαίζε τὸν ἑαυτὸν της διὰ τὴν δειλίαν της, διὰ τὴν ἀδυναμίαν της εἰς τὸ νὰ κατανικήσῃ τὸ γεννόμενον πάθος της... Καὶ ὅμως... μόλις ἤρχετο ὁ Βασιλάκης τὰ πάντα ἐλησμονεῖ καὶ ἐγκαταλείπει τὸλόκληρος εἰς τὸν ἔρωτα ἐκείνου. Δὲν ἤργησε νὰ ἐνοήσῃ, ἐκεῖνος, τί συνέβαινεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ἀδελφῆς μου, καὶ ἐσπέραν τινα ἐν ἧ εἶχεν ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἡ μήτηρ μου δὲ καὶ ἐγὼ εἴχομεν μεταβῆ εἰς ἕτερον δωμάτιον, δὲν ἐνθυμούμεθα διὰ ποῖαν ἐργασίαν, τῇ ὁμολόγησε τὸν ἔρωτά του, τὸ πάθος του πρὸς αὐτὴν!

Ὁ κῆπος εἶχεν ὀρθῆθ' ὡς τόπος τῆς συνεντεύξεώς των. Ἄλλ' ἡ ἀδελφὴ μου δὲν ἐνόησε τοιοῦτοτρόπως νὰ παρελθῇ τὸ πᾶσιμα καὶ ἠρώτησε τὸν Βασιλάκην διατί δὲν λέγει πρὸς τὴν μητέρα μας τὸν ἔρωτά του καὶ νὰ τὴν ζητήσῃ εἰς γάμον. Ἄλλ' ἐκεῖνος τὴν ἐξώρμησε νὰ μὴ προβῆ εἰς κἀνὲν τοιοῦτον διαβῆκα, νὰ μὴ ὁμολογήσῃ τις οὐδὲνα τίποτε, μέγχις ὅτου δυνῆθῃ, ἀπολύς τότε ἐμπροσὺν ὑπάλληλος ὢν, νὰ καταρτίσῃ ποσὸν τι ὅπως ἰδρῶσῃ ἴδιον κατάστημα. Παρήλθε καιρὸς καὶ ὁ Βα-

ἐπιστρέψω.

Καὶ ἀνεχώρησεν. Οἴμοι! Δὲν ἐμελλον νὰ τὴν ἐπανίδα πλέον εἰς τὰ λογικά της! Παρήλθον τρεῖς ὥραι, ἡ δὲ μήτηρ μου, εἰς τὴν ὅποιαν εἶχον εἶπῃ ὅτι ἡ Εἰρήνη εἶχεν ἐξέλθῃ διὰ ν' ἀγοράσῃ βιβλία τιὰ δὲ τὰ κοράσια τὰ ὅποια ἐδίδασκεν, ἀνησύγει. Καὶ ἐμὲ ἀριστός τις ἀνυσυχία μ' εἶχε καταλάβῃ, τῆς ὅποιος τὸ αἷτιον δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐξηγήσω.

Ἦτο Νοέμβριος μὴν καὶ ἡ ἐσπέρα ἤρχετο ταχέως. Περὶ τὴν ὄγδον τὸ ἐσπέρας ἄμαξα ἵστατο ἐμπροσθέν τῆς θύρας μας καὶ παρευθὺς ἀκούω δύο φωνὰς ταχέως ὁμιλοῦσας, καὶ μετ' ὀλίγον καγγασμόν. Ἐστρεξα εἰς τὴν θύραν καὶ τί βλέπω, Θεέ μου! τὴν ἀδελφὴν μου ἐν ἀταξίᾳ ἐνδυμάτων, κρατουμένην δὲ ὑπὸ τινος ἀνθρώπου γνωστοῦ μας ὀλίγον καὶ καγχάζουσαν. Ἐνόησα τότε τὴν τρομερὰν ἀλήθειαν καὶ παρ' ὀλίγον ἐλειποθῆμουν. Ἡ ἀτυχῆ ἀδελφὴ μου εἶχε παραφρονήσῃ!

Ἄλλοίμονον! Ἐμαθα τὰς λεπτομερείας ὑστερον ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον ὅστις τυχαίως εὐρεθεὶς ἐκεῖ γνωρίζων τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν μας. Ἦτο εἰς τοὺς γάμους νέου τινὸς ὀτινὲς ἐτελοῦντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἁγίων Ταξιάρχων, ἐκεῖ δὲ ἐν τῷ μέσῳ τῶν εἰς τὴν τελετὴν τοῦ γάμου παρευρισκομένων ἐπαράχθησαν αἱ φρονεῖς της καὶ ἀνεκάγχασεν ἠγέρως. Εἰς τὸν νυμφευόμενον ἐκείνον νέον ἀγεγνώριστο τὸν ἐραστὴν της, τὸν Βασιλάκην ἐκείνον ὅστις ἀνάνδρωσ καὶ ἀτίμως τὴν ἐξηπάτησε.

Τὴν μετεπέρχμεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὴν κητέκλινα. Ἄλλ' ἐκείνη μειδίωσα μοι ἔλεγε:—Διατί θέλεις νὰ κοιμηθῶ; Δὲν βλέπεις τοὺς παπάδες καὶ τὸν κόσμον ποῦ μὲ περιμένουν διὰ νὰ στεφανωθῶ; Νὰ καὶ ὁ Βασιλάκης. Φορεῖ σφῶνί εἰς τὸ κεφάλι του. Ποῦ εἶνε τὸ ἰδικόν μου στεφάνι;

Καὶ μετ' ὀλίγον·

—Μὲ ἀπατᾷ! μὲ ἀπατᾷ! ἔλεγε θρηνηθῶς καὶ κινουσα μελαγχολικῶς τὴν κεφαλὴν της.

Ἦλθομεν πρὸ δύο εἰτῶν ἐδῶ, ἐλπίζουσα μήπως ἡ Παναγία τῆς; Τὴν ὄμα κἀμὴ κἀνὲν θαῦμα ὑπὲρ αὐτῆς. Ἄλλὰ μέχρι τοῦδε τίποτε!»

—Καὶ ὁ Βασιλάκης; ἠρώτησα ἐγὼ, τί ἀπέγινε;

—Ὁ Βασιλάκης ἔκαμε κατάστημα. Μόλις ἐπέστρεψεν ὁ ἀδελφός μου ἐκ Θεσσαλονίκης ὑπῆρχε καὶ τῷ ἐζήτησεν ὅτι εἶχε λάβῃ παρὰ τῆς Εἰρήνης. Ἄλλ' ὁ ἀθλιὸς ἐκεῖνος ἠρνήθη τὰ πάντα.

Παρασυρθεὶς ὑπὸ θυμῷ ὁ ἀδελφός μου ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐκτύπησε. Συνελήθη ὅμως καὶ δικασθεὶς ἐπὶ ἀποπείρᾳ ῥόνου καταδικάσθη ἐπὶ πενταετίαν εἰς ἐργασίαν. [Ὁ δὲ ἀνάνδρωσ καὶ ἀθλιὸς ἐκεῖνος ζῆ τῶρα ἐν Ἀθίνας ὅπου μετέβη μετὰ τινα καιρὸν ἀφ' οὗτο ἐνυμφεύθη καὶ μετῆρθεταὶ τὸ ἐμπόριον. Ἄλλὰ πρὸ τινος καιροῦ μανθάνω ὅτι αἱ ὑποθέσεις του δὲν πηγαίνουσι καλὰ καὶ ὅτι τὰ δύο τέκνα τὰ ὅποια ἀπέκτησε τῷ ἀ-

Καὶ ὀπειρῆ τῇ εἶπον νὰ τὴν συνοδεύσω:

—Ὅχι, ὄχι, μὴ λέγῃ ἐκείνη, μείνε. Μείνε διὰ νὰ μὴ ὑποπέτυθῃ τίποτε ἡ μητέρα, διότι δὲν θέλω νὰ μαθῇ τίποτε περὶ αὐτοῦ. Μετ' ὀλίγον θὰ

πέθανον. "Ω! ὁ Θεὸς εἶνε δίκαιος!"

Δ.

Μετά τινος ἡμέρας, κατὰ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου, ἀνεχώρησα ἐκ Τήνου. "Ὅτε ἠτοιμαζόμην νὰ κατέλθω τὴν μαρμαρίνην κλίμακα τοῦ διαδρόμου τῆς Εὐαγγελιστρίας συνήτησα τὴν Εἰρήνην, βαδίζουσα πάντοτε μετὰ αὐτὸ βραδύ βήματις καὶ μετὰ τὸ ἀλλόφρον ἦθος τῆς.

—Λοιπὸν, Εἰρήνη, τῆ λέγω, χαίρει πηγαίνω εἰς Ἀθήνας.

—Πηγαίνει εἰς Ἀθήνας; μοι λέγει· εἰς Ἀθήνας!...

Καὶ σκεφθεῖσα ὀλίγον.

—Ἐχω μίαν χάριν νὰ σοὶ ζητήσω διὰ τὰς Ἀθήνας, μοι προσθέτει. Ἄν ἴδῃς τὸν Βασιλάκη, νὰ τοῦ εἰπῆς διατὶ δὲν μοῦ ἀπαντᾷ εἰς τὰ τόσα μου γράμματα; Δὲν ἤξευρες διτι ἔτσι με ἀνησυγεῖ; Εἰπέ του ἀκούη, διατὶ δὲν ἔρχεται; Νὰ τοῦ τὸ εἰπῆς; ἢ ἀκούς; νὰ τοῦ τὸ εἰπῆς!

Τὸ ὑπεσχέθην εἰς τὴν ἀτυχῆ κόρην καὶ κατήλθον τὴν μαρμαρίνην κλίμακα. Φθάς εἰς τὴν θύραν τῆς ἐξόδου ἐστράφη. Εἶδον τὴν Εἰρήνην ἰσταμένην εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν. Διὰ τῆς χειρὸς δὲ μοι ἐποίει σημεῖον ἀπογαρητιανοῦ καὶ διὰ φωνῆς μοι ἐνόησε μὲν ἄλλ' ὀφείας μοι ἐφώναξε:

—Νὰ τοῦ τὸ εἰπῆς!... νὰ τοῦ τὸ εἰπῆς!...

Ἐν Ἀθήναις, Σεπτέμβριος 1883.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ.

MARTZOKHES—ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

Ἐὰν ἡ «Κυψέλη» δὲν ἠτύχησε ν' ἀναγγεῖλαι καὶ λογοκρισίαν τὴν δέουσαν ποιήσεται τῶν πρὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς τυποῖς γνωστών γενομένων ἐμύσων μεταφράσεων τοῦ πολυτίμου ἡμῶν συνεργάτου Μ. Μαρτζώκη (Poesie greche moderne voltate in versi italiani, dispensa I καὶ II), αἰτινες οὕτω λαμπρῶς καὶ τοῖς ἐξόχοις πρωτοτύποις ἴσως τὸ πνεῦμα καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν ἐκλεκτοτέρων τῆς νέας Ἑλληνικῆς ποιήσεως πρετόντων διὰ τῆς Ἰταλίδος ἀποδοῦσαι φωνῆς τὴν ἐνωτικὴν μεταξὺ Ἑλληνικῆς καὶ Ἰταλικῆς φιλολογίας γέφυραν πλουσιωτέραν καθίστησαν, εὐτυχεῖ ἕως σήμερον νὰ καταχωρήσῃ ἐν τῷ αὐτῷ ὁλόκληρον ἐν ποιημάτων τὴν γλαφυρὰν τοῦ κ. Λασκαράτου, τοῦ παντὶ Ἑλληνι γνωστοῦ εὐτραπέλου γείτονος ἡμῶν, Εἰκόνα τῆς συζύγου μου, Ἰταλιστὶ ὑπὸ τοῦ συνα-

δέλφου ἡμῶν μεταγραφείσαν. Ἄντι πάσης δὲ κρίσεως παρατίθεται τῇ μεταφράσει τὸ πρωτότυπον, ἵνα τοῦτο μαρτυρῆς ἄριστος βεβῆ περὶ τῆς Ἰταλικῆς εἰκόνας ὅτι ἀριστον τοῦ πρωτοτύπου ἀντίτυπον.

ΣΗΜ. ΔΙΕΥΘ.

Εἰκόνα ἀγαπητῆ τῆς γυναίκός μου,
Τώρα ἔλα κ' ἐν ἐσὺ στὴ συντροφιά μου·
Κατοῖκα πάντα μέσα στὴν καρδιά μου,
Καὶ φύλαμε ὅχι τὴν πλάνησες τοῦ κόσμου·

Ἐσὺ γιὰ μὲ Πρεσβυτέρη Ἄγγελός μου,
Ἄμερπα φύλας τὰ πατήματά μου·
Καὶ πρωτοῦ σκοτισθοῦν τὰ λογικά μου,
Πρόλαβε, τρέξε σὺ, καὶ λάμψε ἐμπρὸς μου.

Ναί, τὸ φῶς σου ζυπνᾷ τὴν ἀρετὴ μου,
Καὶ πιστὸν σ' ἐτένω με θαστένει·
Γιατὶ τόσο σ' αἰσθάνομαι ἰδική μου,

Τόσο με τῆ ψυχῆ μου ζηνομένη,
Ποῦ δὲν ἤξερω πλέον στὴ διαλογὴ μου
Πῶς νὰ σὲ πῶ, γυναίκα μου, ἢ ψυχῆ μου.

ALL' IMMAGINE DI MIA MOGLIE

Della mia sposa imagine adorata,
Alberga almeno tu dentro al mio core,
Sii la compagna mia sempre bramata,
E mi salva dal vizio e dall' errore.

Qual angiol tutelare immacolata
L' alma mi serba nel natio candore,
E se in me la ragion miri offuscata,
Deh, m' aita, ben mio, col tuo splendore.

Al tuo raggio sereno e luminoso
In me si desta la virtù sopita,
Nè più sua fede questo core obblia:

E tanto all' esser mio ti sento unita
Che spesso ti domando in tuon dubbioso:
Sei tu la mia consorte o l' alma mia?

ΟΙ ΔΡΟΜΕΙΣ

Α'. Ἱστορία

[Συνέχεια· ἔρα προηγ. φυλλ.]

Καὶ ἐκ μὲν τῶν μετ' ἐμποδίων δρόμων σημειοῦμεν τοὺς ἐν τῷ Ἰπποδρομίῳ τῶν Παρισίων, καθ' οὓς ὁ δρομεὺς δέον, εἰσελθὼν ἐκ τῆς πλευρᾶς· νὰ ἐξέλθῃ ὑπεγείρων τὸ κάλυμμα κιβωτίου, νὰ διείλθῃ βυτία ὧν ἀφρηθήταν αἱ βόαις, ν' ἀναρριχηθῆ ἐπὶ μακρῶν κεκλιμένων δοκῶν, νὰ διαφύγῃ τέλος τὰς περιπλοκάς ἐν δικτῶν τι καθετὸς τεταμένῳ, μὲν ὧν εἰ μακρὸν ἐν στασιμότητι καὶ ἀκάρπῳ πρὸς ἀποφυγὴν προσπαθεῖα, εἰς μεγάλην τῶν θεατῶν εὐθυμίαν. Εἰς τοὺς μετ' ἐμποδίων δρόμους κατατέγονται ἐπίσης, καὶ ἡ ἐν τοῖς ἰπποδρομίῳ ἀστέρι διακτεδασί; τῶν τρεχόντων ἐν τῷ σάκκων, ὧν ἐξέρχονται μόνον αἱ κεφαλαὶ, καὶ μὴ δυναμέων νὰ προχωρήσων ἐπὶ κινδύνῳ πτώσεως, ἀνευ ἐλπίδους ἀνεγέρσεως, ἢ διὰ μικρῶν πηδημάτων· ὅπως καὶ οἱ συνήθεις παρὰ τοῖς ναυτικῶν δρόμοι « διὰ τριῶν ποδῶν » ἐκτελούμενοι παρὰ δύο ἀνδρῶν, ἔχοντων δεδεμένους παραπλευρῶς τὰς δύο ἑτερονόμους κνήμας ἀναγκαζομένων οὕτω νὰ κινῶνται ὁμολόγως κινήσεις ἐπὶ ῥόβῳ πτώσεως.

Ἐν Markotgroninger παρὰ τὴν Βυτεμβέργην τελεῖται κατ' ἑτος σειρά δρόμων, ὧν εἰς ὑπὸ πυγμαῖδων φεροσάν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των ἀνὰ στάμνον πλήρη ὕδατος, μὴ δυναμένων ὅμως νὰ τὴν ὑποστηρίξωσι διὰ τῶν χειρῶν των, οὕτω δὲ ἐκ ῥόβου μήπως ἀνατραπῆ ἢ στάμνος, οὐχὶ ἡ τοῦ πόδας ταχίστη ἀλλ' ἡ ἐπιτηδεύσαστη λαμβάνει τὸ γέρας τοῦ ἀγῶνος, μὴ διακρινόμενου ἄλλως διὰ τὴν ἐν αὐτῇ καλὴν πίστιν, διότι αἱ ἀγωνιζόμενοι ἀπωθῶσαι ἢ ἔλκευσαι ἀλλήλους· ἀπὸ τῶν τριῶν ἢ ὅπερ καὶ συνηθέστερον πηλτῶσαι διὰ τῶν δακτύλων τὰς ἀνταγωνιζόμενας ὅπως διακοπῆ ἢ ἀναπνοῆ των, τέχνασμα σύνθετος ἤδη τοῖς Ῥωμαίοις μονομάχοις, ἐπιδρωσὶ ἀποτελεσματικῶς ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος· δι' ὃ ἀναγκάζεται ὁ ἀστυνόμος ἐρίππος καὶ μακρὰν φέρων βέβδον νὰ ἐπιτηρῆ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος.

Ἐν τοῖς μετ' ἐμποδίων δρόμοις πρέπει νὰ καταχθῶσι καὶ αἱ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις λαμπαδρομαίαι, καθ' ἃς οἱ ἀγωνιζόμενοι ἔτρεπον κρατούστας ἀνὰ χεῖρας καιομένους λαμπαδάς, ἐνίκαι δὲ ὁ φθῆκας ἐνίκαι πρώτος μετ' ἀνημμένην ἔτι τὴν λαμπάδα ὥστε καὶ ὁ ἀγὼν οὗτος ἦτο ἐπιτηδεύσαστη μάλλον ἢ ταχύτης.

Τῶν δὲ θαδιστικῶν, pedestrians, ὧ· ἐν τῇ Ἀγγλικῇ λέγονται, αἰτινες διανύσει θάλην μακρὰ διαστήματα, σπουδαιότερον πρὸς εἶναι οὐχὶ ἡ ταχύτης, ἀλλὰ τὸ ὑπὸ τῆς κοπώσεως ἀπρόσβλητον, καὶ τὸ μακρὸν αἱ συνεχῆς τοῦ δρόμου· καὶ οὕτως δὲ θὰ παραθέσωμεν τινὰ παραδείγματα. Καὶ ἐκ μὲν τῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος· Γάλλον θεράποντα τινὰ περυσθέντα εἰς Auvergne καὶ ἐπα-

νελθόντα εἰς Ρυγιέντος 7 1/2 ἡμερῶν διανύσαντα δηλ. κατὰ μέσον ὄρον ἐν ἐκάστη ἡμέρῃ 100 χιλόμετρα καὶ τοῦ Ἀγγλοῦ Powell κερδίσαντος σπουδαία ποσὰ διὰ στοιχημάτων. Κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος τὸν Captain Baocley στοιχημασίαντα ἐπὶ 3,000 ἀγγλικαῖς λίβραις, διτι θὰ διανύσει 1000 ἀγγλικὰ μίλια (1610 χιλόμετρα) ἐν τῷ 1000 συνεχῶν ὧρῶν (41 ἡμερῶν καὶ 16 ὧρῶν), καὶ κερδίσαντα τὸ στοιχηματὸν ὧς ἀφιχθέντα καὶ ὥρας τινὰς πρὸ τῆς προδιορισθείσης.

Ἄλλὰ παντὸς τοιοῦτου θαδιστικῶν τὴν δόξαν ὑπερέβη ὁ πρὸ 40 ἐτῶν ἐκπλήξας τὴν Εὐρώπην Νορβηγὸς ναυτικὸς Ἐρνεστος Μένσεν· ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀφ' οὗ ἐκέρδιεν ἱκανὰ στοιχήματα, ἐστοιχημάτισε νὰ περυσθῆ ἐν Περισίῳ εἰς Μόσχαν ἐν τῷ 15 ἡμερῶν, καὶ πράγματι ἀναχωρήσας ἐκ Περισίων τὴν 11 Ἰουνίου κατὰ τὴν 4ην ὥραν τῆς ἑσπέρας, εἰσῆλθεν εἰς τὸ Κρεμλίον τὴν 10ην πρωινήν τῆς 23ης ἰδίου, διανύσας ἐν τῷ 14ων ἡμερῶν καὶ 18 ὧρῶν 2,500 χιλόμετρα. Ἡ ὑπηρεσία τότε τοῦ Μένσεν ὡς ταχυδρόμου καθήτησεν διασκεδάσαι παρὰ ταῖς Εὐρωπαϊκαῖς Ἀδελφάς, ἀποστελλοῦσας τοῦτον ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, κομιστὴν συγχαρητηρίων, συλλυπητηρίων, καὶ διαφόρων ἀνακοινώσεων. Ὁ Μένσεν ἐνίκαι πάντοτε τοὺς ἐρίππους ταχυδρόμους ὁσάκις μετ' αὐτοῦ ἀπεστέλλοντο· καὶ τοῦτο κατάρθου οὔτε τρέγων οὔτε βαδίζων ἀλλὰ πορευόμενος δι' ἰδιζήτους τινος μακροῦ εὐμακτοῦ κατέχοντος τὸ μέσον τούτων, διὰ τοῦ θήματος τούτου, λέγεται ὅτι, διανύοντες κατὰ τοὺς πρώτους τῆς ἐν τῇ Β. Ἀμερικῇ ἀποικίσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν χρόνους, οἱ Ἐρυθρόδερμοι μακρότατα διαστήματα, ἐφώρμων κατὰ τῶν ἐλθρῶν πρὸς τὴν διήραξον τὰς κόμας τῶν ἐποικίων.

Κατὰ τὸ 1839 ὑπηρετῶν ὁ Μένσεν παρὰ τῆς ἐταιρίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἐλθεῖν ἐντελὴν νὰ κομίσῃ εἰδήσεις ἐκ Καλκούτης εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, διάστημα ὑπολογιζόμενον εἰς 9000 χιλόμετρα ὅπερ διήνησεν ὁ Μένσεν ἐν 57 ἡμέραις, δηλ. κατὰ τὸ τρίτον ταχύτερον τοῦ ταχίστου κραβαζίου. Καὶ ὁ θάνατος δὲ αὐτοῦ ἐγένετο ἐπίσης ἐνδοξος· τελευτᾶσαν κατὰ τὸ 1843 ἐπορεύθη εἰς ἐξερευνησὶν τῶν πηγῶν τοῦ Νεῖλου· καὶ καταλιπὼν τὴν Σιλεσίαν τῇ 11 Μαΐου, ἐπορεύθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῆς Ἱερουσαλῆμ εἰς Κάϊρον, ὅπου ἐν ἀκολουθίᾳ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Νεῖλου ἐπηρεάτο πρὸς τὴν ἀνω Αἴγυπτον, ἐκεῖ εἰς τὴν εἴσοδον τῆς κόμης Syang τὸν εἶδον νὰ σταθῆ καὶ στήριχθῆ ἐπὶ φωνίκοις, ἔχων τὸ πρόσωπον κεκαλυμμένον διὰ βρομακτροῦ, ἀλλ' ἔμεινεν ἀκίνητος ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τινὲς τῶν χωρικῶν ἐπεχείρησαν νὰ τὸν ἐξυπνίσωσιν, ἀλλ' εἰς μάτην... ἦτο νεκρός.

Ὅδε κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀνω γωστώτερους θαδιστικῶν εἰναι ὁ ἐσχάτως διελθὼν, ἐξ Ἁγίου Φραγγίτικου εἰς Νέαν Ἰόρκην, τὴν Β. Ἀμερικῆν, πρωθῶν χειράμαξαν ὄπιθεν καὶ ἐπικληθεὶς ὁ ἀν-

θρωπος με την χειραμαχην.»

Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν καὶ τοὺς μετρίοφρονες τῆς Ἑυρώπης ἀγροτικούς ταχυδρόμους (facteurs ruraux), διακύνοντες μέγιστα διαστήματα καὶ τοῦτο ὑπὸ σκληροτάτους ὄρους, ὡς ὄρειλους νὰ φθάσωσι εἰς ὠριμένην ὥραν, παρὰ τὸν καύσανα, τὸν ἀνεμον, τὴν βροχὴν, καὶ τὴν χιόνι, ἀκολουθοῦντες δρόμους, μάλιστα κεχωραγμένους ὑπερβαίνοντες λόρους καὶ ὑπερπαδοῦντες χαράδρα· τοιοῦτος τις ταχυδρόμος διανύει ὑπὸ τοῦς ῥηθέντας ὄρους 20 ἕως 25 χιλιομέτρα τὴν ἡμέραν ἐπὶ 25 ἢ 30 ἔτη, ἄλλοτε ὅμως οἱ ταχυδρόμοι οὗτοι διήνουν 30,35 ἢ καὶ πλείονα χιλιομέτρα τὴν ἡμέραν, δηλ. ἐντὸς ἔτους 4100 χιλιομέτρα, καὶ ἐντὸς 3 | 2 ἔτην διέτρεχον διάστημα μείζον τοῦ κύκλου τῆς γῆς, διάστημα δὲ οὗτον κατὰ τὴν ὑψηροσίαν τῶν διέτρεχον ἐπτάκις ἢ ὀκτάκις.

Β'. Φυσιολογία.

Μίλλοντες νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἰδιόζουσαν τῶν δρομέων φυσιολογίαν ὄρειλους πρῶτον νὰ μελετήσωμεν εἰς τί συνίσταται τὸ χεθίσμα καὶ ὁ δρόμος. Ὁ Γάλλος Ἀκαδημαϊκὸς Marey 1) ἐν ταῖς πειραματικαῖς ἐργασίαις αἱ ἀπὸ διατίσι ἀνέλκασθε, καὶ αὐτὸς παρετήρησε, καὶ διὰ τῶν φωτογραφικῶν μηχανῶν του ἀναπαρήτησεν τὸν μηχανισμόν τοῦ χεθίσματος τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος προκλινόμενον ἀποτελεῖ μετὰ τῆς καθέτου γωνίαν 7 μὲν μοιρῶν ἐν τῷ χεθίσματι, μέχρι δὲ 22ο ἐν τῷ δρόμῳ, ἐν τῶν κάτω αἰσων φέρεται τότε πρὸς τὰ ἔμπροσ ὅπως ἐμποδίσῃ τὴν πτώσιν, τὸ μέλος τοῦτο στηρίζόμενον κατὰ πρῶτον ἐπὶ τῆς πτέρνης καθ' ὅσον τὸ σῶμα στρέφεται περὶ τὴν ἄρθρωσιν τοῦ μηροῦ, στηρίζεται διαδοχικῶς ἐπὶ τοῦ μέσου μέρους τοῦ πέλματος, τοῦ ταρσοῦ, καὶ κατόπι ἐπὶ τοῦ ἄκρου, τοῦ μεταρσίου· τότε οἱ μῦς τῆς κνήμης καὶ τοῦ μηροῦ συστέλλονται ὅπως προηθήσονται τὸ σῶμα, καὶ ὅπως τοῦτο διατηρήσῃ τὴν ὀρίαν, δὲ ἔπειτα τὸν ποδῶν διὰ τοῦ ἰδίου θάρους ὡς ἐκκερμαί, διὰ τῆς ἐλαστικότητος τῶν μυῶν, καὶ διὰ μικρῶς τινοῦ μυτικῆς ἐνεργείας, ἐλαχίστης σχετικῶς πρὸς τὸ θάρος τοῦ ποδὸς· δυνάμει, κατανάλωμένη, φέρεται πρὸς τὰ ἔμπροσ ὅπως ἐπαναληθῶσιν αἱ αὐταὶ κινήσεις καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν σειρᾶν.

Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τὸ χεθίσμα κατὰ δὲ τὸν δρόμον αἱ κινήσεις τῶν ποδῶν εἶναι μείζονες καὶ ἀπυτομωτέρας, ἐπομένως καὶ αἱ καταναλισκόμεναι μυσικαὶ δυνάμεις εἶνε πολλῶς σπουδαίωτερας καὶ ἢ κόπως ταχύτερον ἔργεται.

Ἐν τῷ χεθίσματι, κυρίως ὅπως ἐν τῷ δρόμῳ μεγάλην σπουδαίωτητα ἔχουσι καὶ αἱ κινήσεις τῶν

χειρῶν, χρησιμοποιουσῶν εἰς ἰσοσταθμίαν τοῦ σώματος καὶ συνοδουσῶν διὰ τῶν αἰωρησῶν τῶν τὰς κινήσεις τῶν κάτω ἀκρων· πρόξινος δὲ τοῦτο ἀπόδειξις εἶναι ὅτι, ὁρμηὺς οὐ ἐδέθησαν αἱ χεῖρες δὲν ἔχει πλείον ἔμπιστόν ἑναι ἐκτὸν, δις κώλως διατηρεῖται εἰς ἰσοροπίαν, καὶ γενικῶς οὕτω τρέχων οὐδέποτε δύναται νὰ φθάσῃ τὴν ταχύτητα μετ' ἢ θὰ ἐτρεχε, ἔχων ἐλευθερίας τὰς χεῖρας.

Ἐῖπομεν ἀνωτέρω ὅτι αἱ κατὰ δρόμον καταναλισκόμεναι μυσικαὶ δυνάμεις εἶνε μέγιστα, τοιοῦτον ἔχει μεγίστην ἐπὶ τῆς φυσιολογίας τοῦ δρομέως ἐπίδρασιν, διότι πᾶς μῦς ἐργαζόμενος καταναλίσκει ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ οὐσίας, ὁ δὲ ἀεὶ αὐτοῦ καίεται καὶ τὸ πρῶτον τῆς καύσεως, τὸ ἀνθρακικὸν ὀξυδιώδες ἐν τῷ αἵματι, καὶ ὑπ' αὐτοῦ φέρεται εἰς τοὺς πνεύμονας, ὅπου ἐξέρχεται τοῦ σώματος· ἡ δὲ ποσότης τοῦ ἐκπνεομένου ἀνθρακικοῦ ὀξέως εἶναι ἀνάλογος τοῦ ὑπὸ τῶν μυῶν τελεσθέντος μηχανικοῦ ἔργου· ἀπὸ τῶν Lavoisier καὶ Seguin αἱ ἐργασίαι ὄλων τῶν φυσιολόγων ἀπέδειξαν, ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἐκπνέει ἐργαζόμενος πολλῶν πλείον ἀνθρακικὸν ὀξυδι, τοῦ ἐκπνεομένου κατ' ἡν ὥραν ἀναπύεται· ὁ Σμιθ δὲ καὶ ὑπελόγησεν, ὅτι ἀνθρακωμένους μὲν ἐκπνέει 0,32 αὐτοῦ, καθήμενος 0,65, περιπατῶν 1,13, καὶ ταχέως χεδίζων 1,65 ἀνὰ πᾶν τῆς ὥρας λεπτόν ἐν τῷ δρόμῳ, λοιπὸν, ἐν ᾧ ἀναπύσεται τὸ μέγιστον μηχανικὸν ἔργον ὅπερ δύναται νὰ περκαχθῇ ὁ ἀνθρώπος, οἱ μῦς καταναλίσκονται ὀρυθητικώτατα, ἀλλ' ὅπως παραχθῇ ἀνθρακικὸν ὀξυδι, ἀνάγκη νὰ εἰσπνευθῇ καὶ διαλυθῇ ἐντὸς τοῦ αἵματος ὀξυγόνον, τὸ οὗτον θὰ ἐνωθῇ μετὰ τοῦ ἀνθρακος τῶν ἐργαζομένων μυῶν· λοιπὸν κατὰ τὸν δρόμον εἶναι ἀνάγκη, ὅπως εἰσπνευθῇ ἢ προσήκουσα ὀξυγόνου ποσότης, εἰσπνεύσῃ, ἀναπνεύσῃ, εἰς ἣν ἐὰν μὲν ἦ εἰθιμῆνης ὁ δρομέων, ἀσθμακίαι, ὑπερέει ὑπὸ πνιγμοῦ, ἢ καὶ ἀποθνήσκει ὑπὸ ἀσφύξιας ὡς ὁ Μικραθώνιος στρατιώτης καὶ ἄλλοι μετὰ ἐμακρῶν δρόμον ἀποθανόντες δρομέαι, αὐτῆ δὲ ἢ ἀνεπαρκειὰ τῆς ἀναπνοῆς, καὶ οὐχὶ ἡ τῶν μυῶν κόπωση, εἶναι ὁ λόγος δι' ὃν δυσκόλως τις ἀντέχει τρέχων ἐπὶ μακρῶν.

Ἄναγκη λοιπὸν ἵνα ἡ περιεκτικότης τῶν πνευμόνων ἢ ἀνάλογος τῆς ἀσκήσεως ἢν αἰτούμεν παρὰ τοῦ μυσικοῦ συστήματος, δι' ὃ καὶ ἐν τῇ προσασίσει τῶν δρομέων ἢ ἀνάπτυξις αὐτῆ τῶν πνευμόνων ἔχει θέσιν ἐξ ἴσου σπουδαίαν τῇ ἀναπτύξει τῶν μυῶν.

Τὴν ἐπίδρασιν ταύτην τῆς ἀναπνοῆς ἐπὶ τοῦ δρόμου κάλλιστα ἐμελέτησεν ὁ Marey τῇ γυμναστικῇ σχολῇ τῆς Vincennes, ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἀφικνωμένων εἰς τὴν σχολὴν, πέντε νεανίας μὴ λαβόντας ἐτι μέρος ἐν ταῖς ἀσκήσεσι, καὶ τῇ βοηθητικῇ ἰδιαιτέρου γράφοντος ὄργανου τοῦ πνευμογράφου, παρέστησε διὰ καμπύλης γραμμῆς ἐπὶ γάρτου τὴν διάρκειαν καὶ τὸ εὖρος τῆς ἀναπνοῆς τῶν, — γνωστὰ θεθίως εἶναι τὰ ὄργανα ἐκεί-

1) Πρὸς. Marey la station physiologique de Paris.

να τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἅτινα ἀποτυποῦσιν ἐπὶ φύλλου γάρτου τὰς διαδοχικὰς μεταβολὰς τοῦ μεγέθους τοῦ ὀπιοῦ ἄλλα ὄργανα μόνον τὸν κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἀναπνοῆς βαθμὸν παρέχουσι, οὕτως ἐν μὲν τῇ μετρωσιολογίᾳ εἶναι ἐν γῶσσι γράφοντα (enregistreur) θερμόμετρα, θερμομέτρα, ὑβόμετρα· ἐν τῇ φυσιολογίᾳ ὁ σφυγμογράφος ὡς τοιοῦτόν τι εἶναι καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ Marey κατὰ πρῶτον κατασκευεῖται πνευμογράφος γάρτων καμπύλης γραμμῆν, τῆς ὁποίας τὸ μὲν μήκος ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν χρόνον τῆς διαρκείας μιᾶς ἀναπνοῆς, εἰσπνοῆς καὶ ἐκπνοῆς, τὸ δὲ ὕψος πρὸς τὸ εὖρος τῆς ἀναπνοῆς, τὸ ποσὸν δηλ. τοῦ εἰσπνευσθέντος ἀέρος· διὰ τῆς καμπύλης λοιπὸν τοιοῦτου ὄργανου παρετήρησεν ὁ Marey ὅτι ἡ μὲν διάρκεια τῆς ἀναπνοῆς τῶν πέντε νεανίων πρὸ παντὸς δρόμου ἦτο ἐλαχίστη, περὶ τὰ τρία δευτερόλεπτα, ἢ το ἀντιστοιχοῦσα εἰς 15 ἢ 20 ἀναπνευστικὰς κινήσεις κατὰ πᾶν λεπτόν, τὸ δὲ εὖρος τῶν κινήσεων τούτων ἦτο ἐλάχιστον. Μετὰ δὲ δρόμον 600 μέτρων, δικνυθέντων διὰ τοῦ συνήθους τῆς γυμναστικῆς ἔθματος, ἐντὸς τεσσαράων λεπτῶν, παρετήρησεν ὅτι ἐπέταχθη μὲν ἡ ἀναπνοή, τῆς δὲ ἡ ποσότης τοῦ ἰσπνεομένου ἀέρος, καὶ οἱ νέοι ἠσθημινον.

Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τὴν πρώτην τῆς ἀκτῆσεως ἡμέραν ὑποβαλὼν δὲ τούτους, μετὰ ἓνα μῆνα γυμναστικῶν ἀκτῆσεων, εἰς ἐξετάσεις διὰ τοῦ πνευμογράφου, παρετήρησεν ὅτι μετὰ τὸν ἓνα τοῦτον τῶν ἀσκήσεων μῆνα, τὸ μὲν εὖρος τῆς ἀναπνοῆς καὶ πρὸ δρόμου εἶτο ἐδιπλασιασθῆ, τὸ δὲ μετὰ τὸν δρόμον ἀσθμὰ ἐπαίσθητῶς ἠλαττώθη· ἀκολουθήσας δὲ νὰ ἐξετάσῃ κατὰ πάντα μῆνα τοὺς αὐτοὺς στρατιώτας παρετήρησεν ὅτι ἐν ᾧ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῶν ἀσκήσεων ὁ δρόμος ἐπαίσθητῶς μετεβάλλε τὴν ἀναπνοήν, κατὰ τὸ τέλος αὐτῶν, μετὰ πέντε μῆνας, ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον νὰ διακρίνῃ τις, διαφορὰν τῆς πρὸ καὶ τῆς μετὰ τὸν δρόμον καμπύλης τοῦ πνευμογράφου, ὅτι ἡ ἀσκήσις ἐπέταχθη πολλὸν τὸν δρόμον διότι τὰ 600 μέτρα μόνον ἐντὸς 3 | 1 2 μόνον λεπτῶν διηλύοντο ἤδη, ὅτι οὐδὲ ἔχνος ἀσθματος ὑπελείπετο, καὶ ὅτι τριπλασιασθέντος τοῦ εὖρους τῆς ἀναπνοῆς ἠλαττώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων ἀπὸ 20 μέγισ 12 κατὰ μίσην ὄρον, ἀνὰ πᾶν τῆς ὥρας λεπτόν « Δυνάμειν λοιπὸν, λέγει ὁ Marey, νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἀποτέλεσμα τῆς γυμναστικῆς εἶναι τῶν στρατιωτῶν εἶναι ὁ διπλασιασμὸς τοῦ ὑπ' αὐτῶν εἰσπνεομένου ἀέρος» ἀρα οἱ πνεύμονες ἀνεπτυχθήσαν κατὰ μικρὸν, οὕτως ὡστε νὰ ἐξερκῶσιν εἰς τὴν ὑπὸ τῆς ἰσχυρᾶς ἀσκήσεως ἀπαιτούμενην αὐξήσιν τῆς κυκλοφορίας.

Τὴν ἐπίδρασιν ταύτην τῆς ἀσκήσεως ἐπὶ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς ταχύτητος ἐνόησαν κάλλιστα πρὸ πολλοῦ οἱ Ἄγγλοι ὑπεβαλλόντες τοὺς δρομέαις τῶν εἰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις καὶ εἰς ἰδιαιτέρας

δίαιταν, ἀλλὰ τούτων ἡ ἔρευνα θὰ μᾶς ἀπασχολῆσῃ εἰς τὸ προσεχές.

(ἔπεται τὸ τέλος)

N. ΜΟΤΣΕΝΙΓΟΣ.

Εἰς τὸ Λεγκόμα

Τοῦ φίλου μου Ἀνδρέου Μαρτζῶκα.

Κλάψε κ' ἐσύ, καθὼς κ' ἐγώ, τὴ δύστυχη Ἀφροδίτη, Ὅπου τὴν σέρνου, σήμερα κ' οἱ ἀσχημοὶ ἀπ' τὴ μύθη· Ὅπου Μοδίστα τοῦ Συρμοῦ ἐγένηκε, κρατῶντας Ψαλίδι, ἀντὶς τὸν Ἐρωτα, Σιγὴν καὶ Πούρ φορῶντας! Ποῦ δέχεται παραγγολαῖς εἰς ἀνοιχτὸ ἐργαστήρι, Καὶ ἀπὸ ταῖς σπάλιας τῶν χορῶν τρέχει 'ς τὸ πανηγύρι, Ποῦ μοναχὸ ἀπαράτησε τ' ἑλδίζανθο παιδί της Ὅσον κόσμον, νῆαι σκάνδαλο, ληστής καὶ ψωμοζήτη, Ὅς ποῦχας ἐξ αἰτίας της τὰ φοβερά ἀρκατὰ του, Ὅση κ' ἂν εἶχε δυνάμι, καθὼς καὶ τὰ φερά του· Καὶ χωριστὰ ἀπ' ἅλα αὐτὰ, καὶ γὰ τὴν ἄλλη αἰτία, Ποῦ ὑπουργοὶ καὶ ἔμποροι ἐκάμαν συντροφία, Κ' εἰς τ' ὄνομα τοῦ χρυσαφιοῦ παντοῦθε ἐπολεμήσαν, Δικαιοσύνην καὶ Τιμὴν, καὶ σκλάβιας ταῖς κρατήσαν. Κλάψε τὴ μαῦρη Ποίησι, ὅπου δελεῖ ἀπ' τὴν σπέναν, Εἰς τὰ Χαυτεῖα ἐτρούπωσε, 'ς τὴ δοξαμένη Ἀθῆνα, Καὶ μία κιθάρα παίζωντας πεντάρας διακονοῦει, Στίχους ξερούς χαρίζωντας εἰς ὅποιον τὴν φιλεῖ· Δι' ὅσα λοιπὸν σοῦ ἐλάλησα σ' ἀνοίγω τὴν καρδιά μου, Τὸν κόσμον τὸν ἐμίσησα, ζήτω τὴν ἐξορία μου, Κ' ἦλθα ἰδὼ μέσα νὰ κρυπῶ, φίλε, 'ς τὸ λευκάμω σου, Νὰ μὴ θωρῶ κἀνέκανε, πέρεις τὴν κίμαρά σου.

Ἐν Ζακύνθῳ, Ἀπρίλιος 1884,

ΑΡΙΣΤ. ΚΑΦΟΚΕΦΑΛΟΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΩΛΙΑ

Ἡ λαμπρότης τῆς φύσεως μὲ καταπλήσσει ἢ καρδιά μου πληροῦται ὑπὸ ἀράτου τέρψεως καὶ εὐθυμίας· ἀπασα ἡ ψυχὴ μου ἐκχέεται εἰς τὰ ἀπειρα θελήματα τῆς φύσεως. Σὲ ἀναγνωρίζω, ὦ Ἐξορ, σὲ ἀναγνωρίζω, ὦ Ἠγαμῶν τοῦ ἔτους, ἀντιμαχρητὶ τὸ διὰ δῶρον σου περιουσιόμην οἱ μαρμαρίζοντες τοῦ οὐρανοῦ ἀστέρες· ἀντιμαχρη-

σου περικαλύπτεται υπό το φως τῆς φλογεροῦ οὐρανοῦ ἀντὶ πορφύρας καὶ σφαιρῶν περιβάλλεται ἐσθῆτα πεποικιλμένῃ διὰ τῶν γοητευτικῶν χρωμάτων τῶν ἀνθέων καὶ τοῦ πολυποικίλου πτερώματος τῶν πτηνῶν ἀντὶ δ' ἄλλων πολυτίμων λίθων, φέροις ἐκατομμύρια ψακιδίων πρωϊνῆ; δρόσου σπλιθούσης ἐφ' ἐκάστης ἀνθερικής λειμωνήρους βοτάνης, ἐφ' ἐκάστης στάχτους. Τὴν ἐπ' ἀνδόν σου ἀναγγέλλει ἡ παντοδαπὴ εὐωδία, ἡ ἀπὸ τῶν τρυφερῶν καλύκων τῶν ἀνθέων ἀναπνευομένη καὶ τὴν ἀτμοσφαίραν ὀλόκληρον πληροῦσα, καὶ ἡ ἡδεῖα τῶν ἀγροτικῶν αὐλῶν μουτοργία, μεμυγμένη μετὰ τοῦ περψιθύμου κελαδῆματος τῶν ἐναερίων αἰθιδῶν.

Καθ' ἐκαστὴν ἐκρινὴν πρωῖαν ἡ φύσις εὐορτάζει τὴν ἰδίαν αὐτῆς ὠραιότητα.—Καὶ ἰδοὺ ἡ νύξ ἐπεραΐσει τὸ εὐεργετικὸν ἔργον τῆς ἀναπαύσεως· εἰς τὸν κεκμηκῶτα ἔδωκε νέας δυνάμεις, εἰς τὸν πάσχοντα ἐπέχυσε τὸ τοῦ ὕπνου βάλσαμον, τοῦ δυστοχεῖ τὴν ψυχὴν διὰ παρακλιθητικῶν ἐνυπνίων καθύσυχασε. Πλησιάζει ἡ ὥρα τῆς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐξεγέρσεως πάντων. Ἦδη τὸ ὠχρὸν λυκαυγὲς ἐπιφαιίνεται ἐπὶ τῶν λόφων καὶ εἰς τὰ ὑψηλὰ τῶν ἀκρωρείων δάσην αἱ καλύβη καὶ οἱ παρακείμενοι θάμνοι ἐξέρχονται βαθυὴν ἀπὸ τοῦ μυσηριώδους σκότους, κατ' ἀρχῆς συγκεχυμένως, εἶτα δὲ ἐπὶ μάλλον καὶ μᾶλλον ἀσπασφῶς ἄγρωσιδῆς ἐμήλιχ κατακαθίεται ἐπὶ τῶν λειμώνων καὶ ὑπερόνω ἐκτείνεται τῶν ὑδάτων. Ὁ κορυθαλὸς ἀνκαίνει πρὸς τὰ νερὰ ψάλλον, ὅπως ἀσπασθῆ τὴν ἐπανερχομένην αὐγὴν, ἡ δὲ τὸ ἀέλωτος φωνῆ ἀκούεται μακροθὴν ἀναγγέλλουσα τὴν ἐπιφασκουσαν ἡμέραν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος διακρίνεται τὰ ὑψηλὰ ὄρη, ὡς γιγαντιακὰ φαντάσματα, ὑπὸ πέπλον σκοτεινὸν καὶ κυναιετὴ ἐξ ἀποστάσεως ἐμφανιζόμενα, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον χρωματίζονται τὰ πλησίον ἀντικείμενα. Τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς λάμπει εἰσέτι, διαχέον φῶς ἄχρουν ὑπεράνω τῶν νεφελῶν, ὧν τὰ κράσπεδα, ὑπὸ τῶν ἀκτίων τοῦ ἔτι ἀοράτου ἡλίου ἐπιφλεγόμενα, φωτίζουν διὰ ζοφερὰ ἀντανκαλάσεως τοὺς ἀγρούς· καὶ τὰς πεδιάδας. Χρυσὰ κύματα πυρὸς ἐπιχέονται ἀπὸ ἀνεκτολῶν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος καὶ ἡ στίβη αὐτῶν αὐξάνει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν. Ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρων ἀναβάνουσι φλόγες, ὡς ἀπὸ ὀλοκαυμάτων προερχομένων ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἑψίστου· φωσφόρος ἀτμὸς περιβάλλει τὰ ἄλση καὶ τοὺς γεωλόφους, καὶ αὐτὰ τὰ πρὸς δυσμὰς νερὰ φωτίζονται κατὰ νῶτον. Τὰ πηλὰ γείρονται ἐν τοῖς θάμνοις καὶ ἐγκαταλείπουν τὰς φωλεὰς των, τὰ γλυκοθύμον μινύριμα τῶν ὀπίων περιηχοῦσιν οἱ ὑπὸ τῶν ἀγρωφωπῶν ἀνθέων τοῦ ἐκρος θεοαρημένοι βᾶτοι. Τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς, τὰ τῶς ἀκίνητα, ἀρχίζουσι νὰ ἐγειρωσι τὰς κεφαλὰς των καὶ νὰ κινῶνται ὅπως ἐσσησῶσιν ἐπὶ τῆς εὐθαλοῦς τοῦ χειμῶνος χλόης· ἡ δὲ ἠχώ τῆς κιλιάδος χαρμωσύνης ἐπανκαλυβάνει τὰ βληχμήματα αὐτῶν. Ὁ φιλόπονος γεωργὸς ἐξέρχεται

πρὸ τῆς καλύβης· αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ εὐωδίζοντος πολυπληθοῦς πεδίου. Ἀλλὰ βαθεῖα ἐπικρατεῖ εἰσέτι ἐπὶ τῆς γῆς ἠσυχία, καὶ τὰ πάντα εὐρίσκονται οἰνεῖ ἐν ἀεροσφαιρῇ καὶ ἀπεκδοχῇ μεγάλου τινὸς συμβεβηκότος. Ἀἴρην· δροσερὰ καὶ βλαπτομένη πρῶτὴν αἶρα ἐξ ἀνατολῶν πένουσα καταδρασιζει πάντα τὰ πλάσματα. Οἱ ἀνθρώποι καὶ ἀμφίβροχοι τῶν δένδρων κλῶνοι αἰσούνται, τὰ ἀνήθη τοῦ ἀγροῦ φρίσσουν, τὰ ὄρη κατακλιμπνται. Οἱ ἀπὸ τῶν λειμώνων καὶ τῶν ποταμῶν ἀτμοὶ ὑψοῦνται πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐν εἶδει μακροαυγῶδῶν σηλαῶν. Χαρμωσύνη· καγγάζει τὸ ὑπὸ τῆς πέτρας βέρον ὕδωρ· αἱ δὲ κρήναι, ὑπὸ ἀνθηρῶν σιαχζόμεναι θάμνων. καὶ οἱ βύκιαι ἀπὸ τῶν ὄρων κατακλίνονται κυλιούσιν ὑπὸ τὰς κρεμιστὰς ἰτέας τὰ μορμυρίζοντα αὐτῶν ὕδατα. Ὁ ἀήρ ἀνθηγεῖ ὑπὸ τοῦ κελαδῆματος ποικίλων πτηνῶν· νέα ζωῆ, κίονησι, χαρὰ ἀκούονται ἐν τοῖς χωρίοις καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν· ἡ γῆ ἀπασα ἀκαλάζει· ὅλος ὁ οὐρανὸς φλογίζεται... Ὁ ἥλιος ἀνέτειλε.

Ω! ὅποῦον πυκνὸν πλῆθος θελατικῶν χρωμάτων καὶ ἤχων! Ὅποῦον ἐνθουσιαστικὸν ὄντως θέλημα περυστησὶν ἡ νέα αὐτῆ θαυμαστῆ πλάτης, ἐξέρχόμενη ἀπὸ τοῦ κενοῦ καὶ τῆς ἐρημίας καὶ νυκτός! Ὁ νέος τοῦ Ἑψίστου ἤνοιξεν. Ὁ ἥλιος ἀνεσχερε τὸ ἱερὸν παραπέτασμα, τὸ ἀποκρύπτων τὴν λαμπρότητα τῆς Δημιουργίας. Ἀπασα ἡ γῆνην σφαίρα φαίνεται ἐπὶ τὸν μόνον θεσιασθῆρην ἀποτελοῦσα. Ἡ νεκρὰ καὶ ἡ ζῶσα φύσις, τὰ ἄλογα ζῶα καὶ ὁ ἄνθρωπος, πᾶσα τῶν ὄντων ἡ ἀπειρία, ἅπαντα ἐν γένει τὰ πλάσματα ἐκπέμπουσι παντοίους ἠδῶν· φθόγγους, ἵνα ἐξημνήσωσι τὸν Πλάστην ἐν τοῖς κόλποις τῆς κατὰ τὴν ὥραν ταῦν ἡ ἀνεγερμένη· καὶ ἀπὸ τῆς πρὸ μικροῦ νεκρώσεως αὐτῆς εἰς ὀργασμὴν ζῶων ἀποκαλυμμένη· φύσεως· τὸ δὲ ἄστρον τῆς αὐγῆς ἐγένετο ἀρχντον ἵνα ἀναγγείλῃ ἄλλοις λαοῖς τὴν εὐεργετικὴν παντικυνητικὴν τοῦ Δημιουργοῦ.

Τίς ἐν ὄψει τῶν θεῶν τούτων φαινομένων δυνάται νὰ μείνῃ ἀνευ συντριβῆς· καὶ ἀνευ ἐκστάσεως· ν' ἀτενίσῃ εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς Δημιουργίας; Τίς δύναται νὰ μείνῃ ἀφρονὸς ἐνφ' ἀσπίδι; τίς φύσεως· ὁ ἐναρμόνιος καὶ σερνὸς ὕμνος, ἀπ' ὄλων τῶν λόφων καὶ τῶν κοιλάδων, ἀπ' ὄλων τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν ἄλσεων ἀναβάνει μὲχρις οὐρανοῦ; Τίνα δὲν κατακαμβάνει τότε ζένον τὴ ἀίσθημα, ἀγγήτις γλυκοθυμία, εἶς οὐδέποτε παρέρχουσι αἱ χυῖαι καὶ ἠδοναί, οἶαν οὐδέποτε ἠθῆσθῆν ἐν ὄψει τῶν ἄριστουρημάτων τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης; Εἰς ὁποῖας γοητῆδας καὶ παρηγόρους περὶ μελλούσης ζωῆς καὶ αἰωνιότητος μεταρσιώσεις δὲν δικαίεται τότε ἡ δίανια ἡμῶν;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΑΝΤΩΝΕΛΛΟΣ.

ΟΙ ΕΚ ΜΙΚΡΩΝ ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΝΑΔΕΙΧΘΕΝΤΕΣ

(συνεχίεται ἄρα προηγ. φυλλ.)

Τὸ ἐνδοξον Ἔθνος τῶν Γάλλων, οὐχ ἕττον παρῆχει ἡμῖν ἐνδείγματα ἐπιφανῆ τοσούτων Ἀνδρῶν. Ὁ Suger ἦν παιδίον ἐκθετον ἐκ τῶν θυμάτων τῆς εἰσαρμένης· εἰς ἡλικίαν 19 εἰτὼν ἀσημομ, ἀλλ' εὐσπαλαγγὸς ἀνήρ, τὸν εἶχε ὀδηγήσει εἰς τὴν μονὴν τοῦ Saint Denis, καὶ ἐγκατέλειπεν αὐτὸν εἰς τὸν ἐλεον τῶν Μοναχῶν. Καὶ ὅμως τὸ ἐκθετον αὐτὸ παιδίον, τὸ ἐρημον προσκατῶν, κατάρθωσεν διὰ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἀξίας καὶ ἰκανότητος, καὶ εἰς τοῦ πρωθυπουργοῦ τὸ ἀξίωμα ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ζ' Λουδοβίκου, ν' ἀνέλθῃ. Ὁ Λουδοβίκος Ἀδόλφος Οἰεὶς ὑπῆρξεν υἱὸς πτωχοτάτου ἐργάτου σιδηρουργοῦ ἐκ Μασσαλίας, καὶ ὅμως ἀνῆλθεν εἰς τὰ ὑπεράτατα ἀξιώματα τοῦ πολιτικοῦ σταδίου, καὶ καθ' ὅλας ἐν γένει τὰς τοῦ διερχομένου αἰῶνος πολιτικὰς μεταβολὰς τῆς Γαλλίας· σπουδαῖον διεδραμάτισε πρόσωπον ὑπῆρξε μάρτυς τῆς πτώσεως τῆς πρώτης δημοκρατίας, τῆς ἀνατροπῆς τοῦ μεγάλου Ναπολεόντος, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐκθρόνισιν τῶν Βουρβόνων, συνεδραμε τὸν Λουδοβίκον Φίλιππον εἰς τὴν ἐκθρόνισιν του, ἐπέζησε καὶ ἐπὶ ἑτέρης δημοκρατίας, παρέστη μάρτυς τῆς ἐκθρόνισεως ἐτέρου αυτοκράτορος Ναπολεόντος, ἦτο ὁ μόνος ὅστις ἀπὸ τοῦ ἐθνικοῦ θήματος ἀντέστη εἰς τὴν κήρυξιν τοῦ κατὰ τῆς Γερμανίας νεωτέρου πολέμου, διακνήσας τὰς ἀπ' αὐτοῦ συνεπειὰς, καὶ ἐπὶ τέλους ἠτύχησεν ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸ ὑπεράτατον ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς συνεκτικὸς δεσμὸς τῆς τότε ἀποσυντεθειμένης Πατριδος του. Προσφύετατα δ' ἀπαίκοιναε τὸ μεγαλειον τοῦ υἱοῦ τοῦ πτωχοτάτου ἐργάτου ὁ νεώτερος τῶν βιογράφων των διὰ τῶν ἐπομένων. «Τὸ πολιτικὸν στάδιον τοῦ Thiers δύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς τὸν ἥρῆμα καὶ ὑπὸ τὰ νερὰ δύοντα ἥλιον, διὰ μῆς δ' αἰρῆνης περιστροφῆς· φθάνοντα εἰς τὸ κατακόρυφον, καὶ διὰ μεγάλης λάμπσεως ἐκπλήττοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων». Ἐκ τῶν νεωτάτων πολιτικῶν τῆς Γαλλίας, ἀπ' ἀφανεστάτων κατήγετο, καὶ ὁ θαυμασμοῦ καὶ λατρίας παρ' αὐτῆς, καὶ σύμπαντος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀξιώθηκε, Λέων Γαμβέττας. Οὗτος ἦν υἱὸς παντοπώλου! Καὶ ὅμως νεώτατος ἔτι, ὡς διὰ γιγαντιαίου ἄλματος ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὑπεράτατον θᾶθρον τῆς κλίμακος, πρὸ τῆς ὀπίκει· ἵσταται προσδεχόμενη τοὺς διανοητικούς· Ἠρώας, μειδιδῶσα καὶ δάφνη ἐστομμένη ἀγῆρωσ ἡ Δόξη. Τίς ἄγνοεὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἀνδρῶς, ὄν σύμπας ὁ κόσμος ἐναγωνίως ἐθρήνησε, πρὸ ἑτῶν μόλις! Δὲν προβαίνονεν συνεπῶς εἰς ἐκτενῆ τοῦ ἐνδοξοῦ βίου του σκιαγραφίαν. Ἀρκούμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν περιεκτικὴν περὶ αὐτοῦ γνώ-

μην τοῦ κ. Vacherot. Ὁ Γαμβέττας ἦν ὁ διασώσας τὴν τιμὴν τῆς Πατριδος του, καὶ ὁ μόνος δυνάμενος νὰ ἐδραίωνῃ τὴν δημοκρατίαν, καὶ χορηγήσῃ Κυβέρνησιν εἰς τὸ Ἔθνος αὐτοῦ. Καὶ ὅταν ἀναλογισθῶμεν, ὅσον ἄνευ δυσχερῶν ἦν ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἐδραίωσις Κυβερνήσεως, καθ' ἣν ἐποχὴν κυρίως ἤκαμεν ὁ ἱστορούμενος Ἀνὴρ, τότε θέλομεν κατανοῆσαι τὴν σπουδαιότητα τῆς τῶν ἀνωτέρω προσώτων πρὸς τὸν Γαμβέτταν ἀπονομῆς τοῦ Vacherot. Αἰσθήμεθα ὡς ἀπαραίτητον νὰ ὑπομνήσωμεν, καὶ σπουδαιότατον ἐπιστόδιον, τῆς ἐνάρεσεως τοῦ πολιτικοῦ σταδίου του, ὡς καταδεικνύον ὑψίστην πολιτικὴν πρόδον τοῦ μελλοντος αὐτοῦ. Ἱστορεῖται, ὅτι ὅταν κατὰ πρῶτον ἠγόρευσεν ἐν τῇ Βουλῇ ἡ αυτοκράτειρα Εὐγενία διὰ τινος τῶν αὐλικῶν, ἐμήνυσεν τῷ Γαμβέττᾳ, ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπέθυμε νὰ πληροφορηθῆ ὅπου ἐστὶν ὁ Γαμβέττας ἐπεθύμει ὑψηλὴν θέσιν· ὁ Γαμβέττας, ὡς ὑπεράκατος τῆς Δημοκρατίας, ἵνα μὴ ἐκσχευθῆ ὑπὸ τῶν ὄρων τῆς Ἑξουσίας, ἰρηνήσαστο τὴν προσφορὰν διὰ τῆς ἐπομῆνης ἀγερῶχου ἀπαντήσεως. «Εἰςζήτω τῶν ἰδικῶν της θέσιν!» Καὶ ὁ υἱὸς οὗτος τοῦ παντοπώλου, ἡρώων ν' ἀνέλθῃ εἰς τὴν θέσιν ἐκεῖνην ἢ ὡς ὑποδείξας μόνον τότε, ἀνῆλθε γλευκασμὸν συνήντησε! Ἐν Ρωσσίᾳ, πρὸ τὴν δυσχερείαν, οὕτως εἰς τὰ ἀπόλυτως μοναρχικὰ πολιτεύματα διακαλίει τὴν ἀνάδειξιν τῶν μὴ ἐκ καταγωγῆς ἐπιφανῶν, καὶ ἐν αὐτῇ συνκντῶμεν τὸν Ἀλέξανδρον Μεντζικῶφ, ὅστις ἐτιμήθη ὑπὸ τοῦ μεγάλου Πέτροῦ διὰ τοῦ ἀξιώματος τοῦ πρωθυπουργοῦ, ἐνφ' ἦτο μικρὸς πωλητὴς ζυμαρικῶν, εἰς τοὺς δημοσιωτέρους δρόμους, ἀπαράλλακτα ὡς οἱ ἐκ Καλαρρυτιῶν ἐπισκεπτόμενοι τὸν χειμῶνα τὸν ἡμέτερον τόπον, γεωστοὶ ὑπὸ τὸ ἐνομα στραγαλάδες.

Ἄλλ' ἐν Ρωσσίᾳ συνκντῶμεν ἐξοχωτέρων ἐτι εἰκόνα, τῆς εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα ἀφανεστάτου Ἀνδρῶς ἀνόδου· συνκντῶμεν αὐτὸν ἐτι τὸν Μέγαν Πέτρον, ὅστις οὐχὶ ὑποργῶς ἡ πρωθυπουργὸς, ἀλλ' Ἀὐτοκράτωρ ἀνηγορεύθη, αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἐν πανυχροτάτῃ καλύθη προηλῶσε τὸ πρῶτον τὰ θέματα τοῦ εἰς τὸ ἐγκόσμιν φῶς, καὶ ὡς ἀπλοῦς ἐργάτης ἐν ναυαρχεῖᾳ τὰ πρῶτα τῆς νεότητος αὐτοῦ ἔτη καταβάλεσε. Καὶ σήμερον ἐτι ἡ καλύβη ἐν ἣ ὁ Πέτρος ἐγεννήθη θεωρεῖται σχεδὸν ὡς ἱερὰ ὑπὸ τῶν Ρώσων, καὶ διὰ πλινθοκίτου οἰκδομῆς καὶ θύλων ἐκαλύφθη, ἵνα μὴ ὁ πάντα τὰ ἐγκτίστα καταστρέφον χρόνος καταρρίψῃ, καὶ ἀποσβέσῃ ἀπὸ τῶν ὀμμάτων αὐτῶν.

Τὸ ἀρθρωτέρας ὅμως παρέχον ἀποδείξει, τῆς ἐκ μικρῶν, μεγάλων ἀναδείξεως, εἶναι τὸ Κράτος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἐν αὐτῇ ἅπαντες ἀδιακρίτως οἱ σπουδαιότεροι πολιτικοὶ Ἀνδρες καὶ αὐτοὶ οἱ ἐκαστοτε Πρόεδροι, προσῆλθον ἐξ ἀσημῶν καὶ ἀφανῶν. Ὁ Βενιαμὴν Φραγκλίνος ἦν υἱὸς κρηοπλάστου, καὶ αὐτὸς ἔτι κατ' ἀρχὰς ἠκολούθησε τὸ ἔργον τοῦ ἰδιοῦ Πατρός. Μὴ ἀ-

ρεσκόμενος όμως εις αυτό εγένετο υπηρέτης τυπογράφου, ως τοιοῦτος, δ' ἀπλήτως ἀνεγίνωσκε τὰ σπουδαιότερα διανοητικά ἔργα, ἄτινα τῷ ἀπεστέλλοντο πρὸς στοιχειώθεισιν, καὶ ἀκατάβλητον ἐπεδεικνυτο ἕλλην περὶ τὴν ἐν γένει μελέτην. Ἐντεῦθεν δὲ, δὲν διεκρίθη εἰς τὸ πολιτικὸν μόνον στάδιον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ φυσιολογικόν, ὡς ἀνακαλύψας τὰς σπουδαιότερας θεωρίας τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, καὶ ἐφαρμόσας αὐτὰς εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἀλεξικεραίνου, τοῦ τῶσαν εὐεργετικῆς ἐν τῷ κόσμῳ καταδειχθέντος. Τὸ 1775 ἐκλεχθεὶς βουλευτὴς σπουδαιώτατον ἔλαβε μέρος εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Συντάγματος· βραδύτερον διωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως πρέσβυς ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου ΙΣΤ', ὅτε καὶ συνωμολόγησε τὴν γνωστὴν συμμαχίαν, ἡτις τοσούτον συμφέρουσα ἀπεδείχθη τῇ Πατρίδι αὐτοῦ· ὅπως ὅμως κατανοήσῃ τις τὸ μεγαλεῖον τοῦ Φραγκλίνου, ἀναδημιουργήσας ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Menier, τὸν περιπαθῆ καὶ περιεκτικώτατον περὶ τῆς ἀξίας τοῦ Φραγκλίνου λόγον τοῦ Μιραμπώ, ὃν κατὰ τὴν ἀναγγελίαν τῆς ἀπὸ τοῦ κόσμου δύσεως τοῦ διανοητικῆς αὐτοῦ ἀστέρος, ἀπὸ τοῦ ἐθνικοῦ θρήνατος ἀπήγγειλεν. «Ὁ Φραγκλῖνος ἀπέθανεν... Ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς θεότητος ὁ ἄγγελος ὁ ἐλευθερώσας τὴν Ἀμερικὴν, καὶ διαχύσας φῶς μέχρι ἐπὶ τῆς Εὐρώπης. Ὁ σοφὸς τὸν ὅποιον δὴ οὐ κόσμου ἀντιποιούνται, ὁ ἀνὴρ τὸν ὅποιον ἡ ἱστορία τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἡ ἱστορία τῶν πολιτικῶν σφραγίζονται ἐπίσης, κατέχεν ἀναμφιβόλως θέσαν ὑψηλὴν μετὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· ἡ νομοθετικὴ σύνοδος τῶν συμπολιτῶν τῆς Ἀμερικῆς διάταξε νὰ πενθορορήσωσιν ἐπὶ δύο μῆνας, ἅπασαι αἱ ὀμόσπονδοι αὐτῆς πολιτεῖαι, διὰ τὸν θάνατον τοῦ Φραγκλίνου· καὶ ἡ Ἀμερικὴ ἀποδίδει σήμερον πάνδημον σεβασμὸν φόρον πρὸς ἕνα τῶν πατέρων τοῦ συντάγματος αὐτῆς. Δὲν εἶναι ἀρὰ γὰρ ἀξίον ὕμνων, κύριος, νὰ συμπενηρορήσῃτε μετ' αὐτῶν, καὶ νὰ συναποδώσῃτε τὸν φόρον τοῦτον ἐνώπιον τοῦ Παντός, εἰς τὰ δικαιοῦματά του ἀνθρώπου, καὶ εἰς τὸν φιλόσοπον, ὅστις παρὰ πάντα ἄλλον συνέτελεσεν, ὥστε νὰ διαδοθῇ ἡ κατὰ κράτος αὐτῶν ἐρ' ὅλης τῆς Οἰκουμένης· Οἱ ἀρχαῖοι ἤθελον ἐγείρει θωμῶδες εἰς τὸν μέγαν τούτων νόον, ὅστις, περιλαμβάνων ἐν ἑαυτῷ πρὸς ὕψους τῶν θνητῶν, τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, κατεδάμασε τὸν κεραυνὸν καὶ τοὺς τυράννους, ἡ δὲ ἐλευθερία καὶ πρῶτισμένη Εὐρώπη ὀφείλει τεκμηρίον τι μνήμης· καὶ λύπης πρὸς ἕνα τῶν μεγαλῆτερων ἀνδρῶν, ὅσοι ποτὲ ὑπηρετήσαν τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τῆς ἐλευθερίας.» (1) Καὶ ὅμως, ὁ τοσούτον ὑψίστων τυχῶν τιμῶν, ἦν υἱὸς κηροποιῦ, αὐτὸς δ' εὖτος κατ' ἀρχὰς τυπογράφου ὑπηρετίας!

(1) Ἱστορία γαλλ. ἑπαν. Φ. Α. Μονιέ Τ. Α'. σελ. 174 μεταφρ. Σίμου.

Ὁ ἐλευθερωτὴς τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς Γεώργιος Οὐάσιγκτων, κατήχητο ἐκ χωρίου τινος τῆς Βιργινίας, καὶ ἦν υἱὸς καλλιεργητοῦ φυτειῶν πρὸς μείζονα δ' αὐτοῦ ἀτυχίαν, ἐστέρηθη καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Αὐγουστου, εἰς ἠλικίαν δ' ἐκ αὐτοῦ ἐτών. Εὐθύτως ἡ μήτηρ αὐτοῦ Μάρια, ἐκείνητο μεγάλην ἀξίαν, καὶ μόνος προσεπλάθης κατ' ἀρχὰς νὰ μορφώσῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἐπιμελεστάτου αὐτῆς υἱοῦ, διότι ἐστέρητο μέσων ἐπαρκῶν πρὸς ἀνώτεραν αὐτοῦ ἐκπαίδευσιν. Ἐντεῦθεν ἠναγκάσθη νὰ γίνῃ κατ' ἀρχὰς δούκος εἰς πλοῖον ἀγγλικόν, ἐκ στοργῆς ὅμως πρὸς τὴν Μήτηρα του, ὡς ἀνησυχοῦσαν ἐνεκα τῶν εἰς τὰ θαλάσσια κύματα ἐπικινδύνων αὐτοῦ πορευῶν, ἐτραπή εἰς τὸ εὐτελες ἐπάγγελμα τοῦ χωρομαχοῦ. Καθ' ἣν ὅμως ἐποχὴν προσέβλεπον τὴν ἑκούστη Πατριδα καὶ Ἰνδοὶ καὶ οἱ Γάλλοι, ὥρμησε πλήρης ἐνθουσιασμοῦ ὅπως προκρίσῃ αὐτὴν, ὡς ἐκ τῆς ἀνδρείας δὲ καὶ στρατηγικῆς αὐτοῦ δεξιότητος, δεκκενναστής μολὶς ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ διὰ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ταγματάρχου. Βαθμηδὸν προήχθη εἰς στρατηγόν, καὶ εἰς Πρόεδρον τοῦ ὑπεράτατου πολιτείας, ὅπερ αὐτὸς ἰδρύσαστο ἐν τῇ ἐπαξίως τιμησάσῃ αὐτὸν Πατρίδι.

Ἄλλος Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐν Ἀμερικῇ ὁ Ἀνδρῆς Ἰάωσον, κατελέγηθη ὄρανος ἐκ πατρὸς εἰς ἠλικίαν τεσσαρόν μολὶς ἐτών, πάσγων δ' ἐξ ὑπερβολικῆς ἐνδείας, μετέβη εἰς τινα βλάβην, τῆς γενεθλίου αὐτοῦ πόλεως Rarivz καὶ ἔμπεθε τὴν βραπτικὴν. Εἰς ἠλικίαν δέκα ἐπτὰ ἐτών ἠγόρασαν ἐν Ἀλφραθόριον, καὶ παρεκάλωσαν ἕνα τῶν συνεργατῶν του νὰ τῷ διδάξῃ τὰ πρῶτα γράμματα· ἐντὸς τοῦ ἐτους ἀνεγίνωσκε καὶ ἔγραφε. Εἰς ἠλικίαν 19 ἐτῶν ἐνυμφώθη σύζυγον ἔχουσαν παιδεῖαν τινὰ, καὶ πρὸ αὐτῆς ἐδιδάχθη πλείονα κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἡμέρα λείτο εἰς τὴν βραπτικὴν, κατὰ δὲ τὸ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν. Μετ' ὀλίγον ἐφημίσθη ὡς μεγάλῃ ἀποκτήσας ἀξίαν, διὸ καὶ ἐξελέχθη κατ' ἀρχὰς δημοτικὸς σύμβουλος, βραδύτερον δὲ μαγιστρός τῆς πόλεως Γρημβίλλης, μετ' αὐτὸ βουλευτὴς γερουσιαστῆς, καὶ ἐπὶ τέλους Πρόεδρος τῆς δημοκρατίας.

Μετὰ τοὺς πολιτευομένους ἐπισκοπήσωμεν ἤδη τὴν τάξιν τῶν εὐεργετικωτέρων Ἀνδρῶν τῆς ἀνωθωπότητος, ἤτοι τῶν Ἐρευρητῶν. Οἱ Ἐρευρηταὶ ἐγίνοντο αἵτινα τῶν σπουδαιότερων ἐν τῷ κόσμῳ εὐεργεσιῶν· εἶναι δ' ἀναμφισβήτητον ὅτι οἱ μέγιστοι τῶν εὐεργεσιῶν, ὁρσιζονται εἰς ἀνθρώπους, τῆς εὐτελεστῆς τάξεως.

Ὁ Οὐάττ ὁ ἐφευρητὴς τῆς πρῶτης μεταξὺ τῶν μηχανῶν, ἤτοι τῆς ἀτμομηχανῆς, ἦτο υἱὸς ξυλοουργοῦ, ἔνεκα δὲ τῆς πενίας του ἠναγκάσθη νὰ κατασκευάζῃ πικρὸς εἶδους ἐργαλεῖα, νὰ μεταρῆ οἰκδομὰς, νὰ ἐπιστῆται εἰς κατασκευὴν δρόμων, ὅπως συντηρῇ τὴν οἰκογενεὶαν αὐτοῦ, καὶ ὅμως μετὰ τοὺς προοδγούς εἰς τὴν ἐφεύρησιν

ταύτην ἦτο τοὺς Σαβαρῶ, Νευκόμεν, Κόλεϋ καὶ Ἰάκτερ, ὁ Οὐάττ ἦτο ὁ κυριῶς ἐφευρῶν τὴν ὑψίστην τῶν μηχανῶν, δι' ἣς ἐπαυσεὺν ὁ κόσμος διαχωρίζομενος ἀπὸ τῆς ἀχανοῦς θαλάσσης.

Ὁ Ἀρκαρῆτ πρόβηλθεν ἐκ πτωχοτάτων γονέων ἐν ἀρχῇ δὲ τῆς νεότητός του, μετέβη ὡς βοηθὸς κούρου· βραδύτερον ἐγένετο καὶ κούρος, ἀλλ' ὡς μὲν ἔχων μέσα κατώκησεν ἐντὸς ἐνὸς ὑπογείου, ἐξώθησε τοῦ ὀποῖου ἔθηκε τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: «Ἐλθετε πρὸς τὸν ὑπόγειον κούρα, ὅστις κούρειται ἀντὶ ἐνὸς ἴδουλου.» Μετ' ὀλίγα ἔτη ἀφῆκε τὸ ὑπόγειον καὶ ἔγενεν ἔμπορος τριχῶν, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐφόρον εἰς πλείστον φενάκας, καὶ ἡ κταστικὴ αὐτῶν ἀπέβηται σπουδαῖον παρὰ τὸ ἔργον τῆς τέχνης τῶν κούρων. Μαθὼν μετὰ καιρὸν παρὰ τινος ὀρολοιοποιῶ ὀνόματι Καί, τὴν ἀρχὴν, τῆς διὰ κολύμβηρον κλωστικῆς, κατώρθησε βραδύτερον νὰ ἐφεύρῃ τὴν κατασκευὴν τῆς ἀεικινήτου μηχανῆς. Καθ' ἣν μάλιστα ἐποχὴν ἔκκανε δικαίμα πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς μηχανῆς του ταύτης, συνέβη τὸ ἐξῆς μετὰ τῆς συζύγου του ἐπεισώδιον, ὅπερ ὡς διδασκτικὸν διὰ τὰς συζύγους, καὶ συνιστῶν αὐταῖς τὴν ἀρετὴν τῆς ὑπομονῆς, εὖλογον κρίνομεν νὰ παρεμβάλλομεν. Ὁ Ἀρκαρῆτ διὰ νὰ προβῇ εἰς τὰ πειράματα τῆς ἐφευρέσεως τῆς μηχανῆς του, εἶχε δαπανῆσαι ὅλας τὰς μικρὰς οἰκονομίας του, ὅς εἶχε συλλέξει ὡς κούρος καὶ ἔμπορος τῶν τριχῶν· στενοχωρηθεῖσα ἐντεῦθεν ἡ σύζυγός του, καὶ θεωροῦσα τὰ τοιαῦτα ὡς ἀσύστον σπατάλην, ἐν ὄρι θυμοῦ, συλλαβοῦσα τὰς μηχανὰς κατέβηκεν αὐτὰς, ἐλπίζουσα ὅτι κατέστρεψε συγχρόνως καὶ τὴν αἰτίαν τῶν οἰκογενειακῶν στερησῶν. Ἄλλ' ὁ Ἀρκαρῆτ ἦτο ἐπιμονὸς καὶ ἐνθουσιώδης ἀνθρωπος, τοσούτον ἠγανακτῆσε διὰ τὴν διαγωγὴν ταύτην τῆς συζύγου του, ὥστε αὐθωρεῖ διεζεύχθη αὐτήν.—Ἴδου πόσον ὠλεῖται εἶναι τὸ διαζύγιον, καὶ πόσον δικαιολογημένοι εἶναι οἱ ἀναλαμβάνοντες τὴν διαζύειν, τῶν μὴ συμφωνούντων, καὶ ἐκ παραγορίσεως τῶν χαρακτῆρων, συνδεθέντων ἀρχικῶς προσώπων.—Καὶ βραδύτερον εἶτο ὁ αὐτοῦ Ἀρκαρῆτ εἰς τοιαύτων πενίαν περιήλθεν ἐνεκα τῆς ἐπιμονῆς του πρὸς τὴν ἐφεύρησιν, ὥστε ἐν Πρέσβῃ ἐρόρει βράκην, καὶ ἐγενεν ἔρῶνος ὑπὲρ αὐτοῦ ἕνα δυννηθῆ νὰ παρουσιασθῇ ὡς ἐκλογεὺς καὶ ψηφοφορήσῃ.

Ὁ περιφανέστατος Γαλλοὶσος ὁ καὶ πρῶτος ἀνακαλύψας τὸν ἱσχορισμόν τῶν δονήσεων τοῦ ἕκκερμου, καὶ συνεπῶς τελειοποιήσας τὰ τοσούτον χροσίσμα ὀρολόγια. Ὁ Σκῆλλ, ὁ Λεραῶ, ὁ Βερπουῖδ, οἱ κατασκευασταὶ τῶν δι' ἐλατῆρος θερμότητος ὀρολογίων, πάντες οὗτοι κατήγοντο ἐξ ἀφανεστάτων οἰκογενειῶν.

Ὁ οὐχ ἦττον ἐνδοξος Βεραρδὸς Πολισσῆ, ἦν χωρομήτρης, ἡ μεγαλῆτερά δ' αὐτοῦ ἀξία, συνίστατο κατὰ τὴν ἰδίαν του ὀρολογίαν, εἰς τὴν τῶν κεράμων κατασκευὴν καὶ ὅμως ἐκτὸς τῆς γνωστῆς ἀνακαλύψεως του κατέλιπε καὶ

σπουδαιώτατον σύγγραμμα «Περὶ τῆς φύσεως τῶν ὑδάτων καὶ τῶν πηγῶν, τῶν μεταλλῶν τῶν γωνιῶν τῶν μίλων κ.λ.» Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ τόπῳ πολλοὶ ὑπάρχουσιν οἱ φθονεροὶ, καὶ τὴν μικρὰν ἐπιτελευτήσαν ὑποβλίποντες, δημιουργοῦσιν τὴν περὶ τοῦ ἀνωτέρου συγγράμματος κρίσιν τοῦ Figuiet, ὡς λίαν σχετικὴν, καὶ ὅπως ἀπελπίσωμεν τοὺς φθονερούς, ἐπιλέγοντας αὐτοὺς, ὅτι οἱ ἔχοντες ἀληθῆ ἀξίαν, ὅσον καὶ ἐν συκοφαντικῶνται καὶ καταδιώκονται παρὰ τῶν φθονερῶν, ἐπὶ τέλους κατασχύουσι, καὶ πρῶτοι αὐτοὶ κατόπιν ἔρπουσι καὶ θυραλοοῦσι πρὸ αὐτῶν. Ἐν τῷ συγγράμματι τοῦτ' ἔγραφε ὁ Figuiet, ἡ διήγησις τῶν ἐρευνῶν του διεγείρει ζωηροτάτην περιέργειαν. Παρῑρσισκεταὶ τις εἰς τὴν μεγάλην μάχην ἀνθρώπου, ὠπλισμένον με μίαν ἰδέαν καὶ με ἰσχυρὰν θέλησιν, παλαίοντος· μεθ' ὅλης τῆς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς του κατὰ τοῦ φθόνου, τῶν ψόγων, τῶν περιωρισμένων πνευμάτων, τῆς πενίας, τῆς ἀποθαρρύνσεως καὶ τοῦ πόνου. Ἐνίοτε καταβάλλεται ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς δυστυχίας, ἡ κατατρίβεται κατὰ τῆς ἀποτυχίας τῶν πειραμάτων αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπέσις ἀνίσταται καὶ ἐνθαρρύνεται εἰς τὴν πρὸδον τοῦ μεγάλου ἔργου, ὅπερ συνέλαβεν ἡ ἐπίνοια αὐτοῦ.

(ἀκολουθεῖ)

Α. ΣΩΜΕΡΙΤΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Πρακτικὸς ὁδηγὸς τοῦ διδασκάλου κατὰ τὸ νέον σύστημα, ὑπὸ Δημητρίου Ε. Κολοκοτσᾶ. Ἐν Ἀθήναις τόμος εἰς 8ον ἐξ ἡ. 234 σελίδων μετὰ εἰκόνων καὶ πινακῶν.

Τὸν κ. Κολοκοτσᾶ ἐγνωρίζομεν, ὡς καλῶς γινώσκοντα τὸ νέον σύστημα τῆς ἐν τοῖς δημοτικῶς σχολείοις διδασκαλίας, καὶ ἐκ τῶν προηγουμένων αὐτοῦ συγγραμμάτων, τοῦ Ἑλληνικοῦ Ροβινσῶνος καὶ τοῦ Ἀλφραθιταρίου, διδασκτικῶν βιβλίων γεγραμμένων καθ' ὅλους τοὺς παιδαγωγικοὺς κανόνας, ἀλλὰ διὰ τοῦ ὀδηγοῦ ὁ κ. Κολοκοτσᾶς καθίσταται πράγματι διαρκῆς ὁδηγὸς τῶν διδασκάλων τοῦ παλαιοῦ συστήματος, οἵτινες διὰ τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων ἔλαβον ἰδέαν τινὰ τοῦ νέου, παρέχων αὐτοῖς ἐν εἴδει μὲν εἰσαγωγῆς, ὀδηγίας περὶ τῶν βιβλίων, τῆς ὑπηρεσίας τοῦ σχολείου, τῶν μαθητῶν, καὶ τῶν πρὸς τοὺς τοσούτους σχέσεων τῶν διδασκάλων καὶ διὰ μικρῶν περὶ ποινῶν καὶ ἀμειβῶν ὡς τὰ εἶδη κάλλιστα ὑποδεικνύει. Ἐν τῷ Β' μέρει τοῦ βιβλίου ἐπιγραφομένη περὶ τῆς ἐν τῇ σχολῇ ἐργασίας, καὶ ἀποτελοῦντι σχεδὸν τὸ ὅλον τοῦ βιβλίου, περιγράφει λεπτομερῶς καὶ

κατὰ τάξεις ἕκαστον τῶν μαθημάτων τῶν διδασκομένων ἐν τοῖς μετὰ 4 τάξεων δημοτικοῖς σχολείοις, παρέχων τὸ ποσὸν τῆς διδακτικῆς ὕλης, καὶ τὴν διδακτικὴν μέθοδον δι' ἕκαστον μάθημα ἐκάστης τάξεως. Μεθ' ὃ ἐν τῷ ἴδιῳ μέρει γράφας τὰς προηγουμένας περὶ γυμναστικῆς, περιπάτων, καὶ τῶν κατὰ τούτους διδασκαλιῶν, καὶ περὶ διηγημάτων, ἀναγράφει ἐν εἰδει ὀλίγων συντόμων καὶ ἐκφραστικῶν κανόνων ὡς συμπέρασμα τοῦ ἔργου τὰς ὁδηγίας τῆς παιδαγωγικῆς διδασκαλίας, διαφέρον τῶν ἄλλων περὶ παιδαγωγίας γραψάντων, ὅτι ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν ἀρχῶν τούτων ὡς βάσει ἐκδομοῦσι τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας, ὁ κ. Κολοκοτσᾶς καλλίστα ἐνοήσας τὸν τρόπον τοῦ γράφειν πρακτικὸν βιβλίον, εἰς χρῆσιν τῶν ὀλίγων, δυστυχῶς διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν, ἀνεπτυγμένων διδασκάλων τῶν χωρίων, ἐξάγει τὰς παιδαγωγικὰς ἀρχὰς ὡς συμπέρασμα τῶν διδακτικῶν μεθόδων, ἃς ὡς βάσιν λαμβάνει. Ἐν τῷ Γ'. τέλος τοῦ βιβλίου τμήματι ἔπονται σχέδια τῶν διαφόρων καταστάσεων τῶν σχολείων καὶ προγράμματα σχολείου μετὰ 4 τάξεις ἐν ᾧ διδάσκουσι 2 ἢ 3 διδασκαλοί.

Τοιοῦτο τὸ βιβλίον τοῦ κ. Κολοκοτσᾶ, ἀναπληρῶσαν σπουδαίαν ἔλλειψιν τῆς δημοτικῆς διδασκαλίας, τὴν τοῦ ὁδηγοῦ τῆς διδακτικῆς μεθόδου, χρίων τῶν μὴ εἰς διδασκαλεῖα φοιτησάντων διδασκάλων δι' ὁμοίων βιβλίων πλήρως ἐυχόμεθα καὶ διὰ τὰς ἄλλας τοῦ σχολείου ἀνάγκας ὧν μείζων καὶ ἐπισημωτέρως καθίσταται νῦν ἢ ἔλλειψις βιβλίων παρεργόντων τοῖς διδασκάλοις τὴν διδακτικὴν ὕλην τῶν μαθημάτων.

* * *

A. Παλαιολόγου. Ἡμερολόγιον τῆς ἀνατολῆς. Πολιτιογραφικόν, Φιλολογικὸν καὶ Ἐπιστημονικὸν τοῦ ἔτους 1884. ἐν Κωνσταντινουπόλει 1883 ἔτος 3ον, κομψῶς τετυπωμένος τόμος εἰς 8ον ἐξ ἧ, 352 σελίδων μετ' εἰκόνας τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολυμῶν.

Τὸ τρίτον ἦδη ἔτος ἀριθμοῦν ἡμερολόγιον τοῦτο διακρίνεται πάντων τῶν ἄλλων εἰς Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, δημοσιευμένον διὰ τὴν πληθὺν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐν αὐτῷ παρεχομένων πληροφοριῶν, κατεχουσῶν τὸ δεύτερον τοῦ ἔργου μέρος ἐν αὐτῷ εὐρίσκει τις τὰς γενεολογίας πάντων τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης, λεπτομερέστερον δὲ τῶν Ἀνατολικῶν κρατῶν, πληροφορίας περὶ τῆς Γεωγραφικῆς θέσεως, διοικήσεως, στρατοῦ, ναυτικῶν, ἐφημεριδῶν, ταχυδρομείων, τηλεγράφων καὶ διπλωματικῶν ἀντιπροσώπων, τῆς Τουρκίας μετὰ τῆς Σαμῆς, τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς Ῥωμανίας, ἐξ ὧν διακρίνονται αἱ πληροφορίες περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἐν Τουρκίᾳ σχολείων, μετὰ δὲ, περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν πασῶν τῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χερσονήσῳ Ἐκκλησιῶν. Πλὴν τοῦ πλήρους ἑρτολογίου κατὰ τοὺς ὀρθοδόξους, καὶ τῶν κυριωτέρων Ἀρμενικῶν, Λατινικῶν, Ἰουδαϊκῶν καὶ

Ἰουδαϊκῶν ἑορτῶν κοσμῶν τὸ πρῶτον μέρος μελέτη τοῦ κ. Μ. Ι. Γεδεών περὶ τῶν διαφόρων βυζαντινῶν χρονολογικῶν εὐσηματίων. Ἐν τῷ τρίτῳ μέρει ἀποτελούμεν ἐν 15 κατὰ τὸ πλεῖστον κλιῶν μελετῶν καὶ 4 ποιημάτων, σημειούμεν ἐκ τῶν μελετῶν ὡς ἀριστὰς τὰ φαντασικὰ θηρία τοῦ Ν. Γ. Πολίτου, τὴς ὀθωμανικῆς βιβλιοθήκης Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Σ. Ἀριστάρχη καὶ τὰς κατὰ πρῶτον ἐν αὐτῷ δημοσιευόμενας πέντε ἀνεκδότους ἐπιστολάς. Τὸ καλλίστον τοῦτο ἡμερολόγιον τιμῶν πράγματι τὸν ἐκδότην Α. Παλαιολόγον διὰ τὸν περὶ τὴν συλλογὴν τοσοῦτον χρησίμων πληροφοριῶν ζῆλον αὐτοῦ τιμᾶται μόνον δραχ. 5 1/2.

ΑΑΚΙΝΟΣ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

Νέα ἔκδοσις τοῦ δακτυλίου τοῦ Πολυκράτους.

Γυνὴ τις σύζυγος χαλκίως ἀπόλεσε πρό τινας χρόνους τὸν ἀρραβῶνα αὐτῆς, πᾶσαι δὲ αἱ ἐρευναι πρὸς ἀνεύρεσιν ἀπέβησαν μάταιαι. Τρία ἔτη μετὰ τὴν ἀπόλειαν αὐτοῦ ἐπώλησεν ἡ γυνὴ αὕτη ἀγελάδα, ἣν ἀπὸ ἐτῶν εἶχε, γενηρακίαν δὲ ἦδη εἰς σφαγὰς τινὰ πρὸς σφάζην. Ἐντὸς τῶν σπλαγγῶν τῆς σφαγεῖστος ἀγελάδος ἀνευρέθη τότε ὁ ἀπόλεσθεις δακτύλιος, ὅστις καὶ ἀπέδοθη εἰς τὴν δέσπαιναν αὐτοῦ.

* Ἀπόρρητον Λείψανον

Ἐν ἀρχαίᾳ τινὶ καὶ μεμονωμένῃ τοῦ Λονδίνου ἐκκλησίᾳ δεῖκνται ἀκεραία βαλσαμωμένη ἡ κεφαλὴ τοῦ Henry Grey, δούκῃ τοῦ Suffolk, τοῦ πατρὸς τῆς Jane Grey, ὅστις τῷ 1544 ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς αἰμοβόρου Μαρίας Tudor ἀπεκεφαλίσθη ἐπὶ τῷ ἐγκλήματι τῆς ἐσχάτης προδοσίας. Ἡ κεφαλὴ αὕτη, ἥτις φαίνεται ὡς εἰ ὑπὸ καταεργασμένου δερμάτος κεκαλυμμένη, ἦν πλέον τῶν δύο ἑκατονταετηριδῶν ἐντὸς βυσιματίων ζύλου δρυὸς ἐνταριχασμένη καὶ φερεῖται εἰς τὸ γεγονός τοῦτο τὴν πληρὴν αὐτῆς δικταίαν. Πολυαριθμοὶ μαρτυροῦσι συνήχθησαν, πρὸς πιστοποίησιν τῆς ταυτότητος τοῦ παραδόξου τούτου λείψανου, τοῦ ὁποῖου οἱ χαρακτηριστὲς συμφωνοῦσι πληρέστατα πρὸς τὴν εἰκόνα, ἥτις προτέτακται τοῦ ἔργου τοῦ Ladge. Οἱ ὀρθάλμοι, αἱ ὀδόντες, τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ λαμποῦ, ἐφ' οὗ διακρίνονται καθαρῶς τὰ ἔχνη τῆς διπλῆς, πληγῆς τοῦ πελέκειος, εἰσὶν ὅλας ἀλάσθη. Ἡ κεφαλὴ εὔρηται ἐν τῷ παρόντι ἐντὸς μεταλλίνης θήκης ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ ἀρχιεπισκοπιακείου τῆς ἐκκλησίας καὶ παντὶ ἐπισκέπτῃ παραδίδοται εἰς ἔξετασιν ἐκ τοῦ πληθύνου καὶ εἴτα τοποθετεῖται αὖθις ἐντὸς αὐτῆς.